

KERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen toiminnasta 1986

I YLEISKATSAUS

1. KANSAINVÄLINEN TILANNE

Suurvaltasuhteet

Suurvaltasuhteiden lientymisestä herännyt toiveikkuus, joka virisi voden 1985 Geneven huipputapaamisesta lähtien, ei saanut odotettuja perusteita vuoden 1986 aikana. USA:n ja Neuvostoliiton johtajien toinen huipputapaaminen toteutui lyhyellä valmisteluajalla Reykjavikissa marraskuussa. Tässä tapaamisessa käytiin läpi sopimuksiin tähtäävästi koko aseidenriisuntaneuvottelujen kenttä, mutta kysymys avaruuden aseistamisen torjumisesta muodosti ylittämättömän esteen sopimuksille. Eri näkemykset vallitsivat nyt myös siitä, mistä yhteisymmärrys saavutettiin.

Myönteisenä seikkana voidaan kirjata Tukholman konferenssissa saavutettu sopimus luottamusta lisäävistä toimista Euroopassa. Vuosiin eivät johtavat suurvallat ole tätä ennen osallistuneet Aseidenriisuntaa sivuaviinkaan sopimuksiin.

Aseidenriisunta

Asevoimien supistamisneuvotteluja käytiin Wienissä, strategisten aseiden supistamiseen tähtääviä neuvotteluja Genevessä. ETY-prosessiin liittyvä Euroopan aseidenriisuntakonferenssi päättyi yllä kuvattuun sopimukseen Tukholmassa marraskuussa. Sen jatkosta soviin Wienissä marraskuussa alkaneessa kolmannessa ETY-seurantakokouksessa.

Sosialistisen Internationaalin aseidenriisuntaneuvosto sai valmiiksi aseidenriisuntaraportin, joka hyväksyttiin yksimielisesti SI:n kongressissa Limassa kesäkuussa.

Presidentti Koivisto teki lokakuussa aloitteen neuvotteluista pohjoisia merialueita koskevista luottamusta lisäävistä toimista. Tämä on nähty samansuuntaisena ydinaseetotmasta Pohjolasta tehtyjen aloitteiden kanssa, ja aloite on saanut myönteistä palautetta eri tahoilta.

NKP:n Keskustakomitean poliittisen toimikunnan jäsen Jegor Ligatshov ilmoitti ollessaan Suomessa SDP:n vieraana marraskuussa Neuvostoliiton toimista ja valmiuksista, jotka tulevat ydinaseettomasta Pohjolasta sopimista.

Kansainvälinen talous

Tyynenmeren alue on entistä selkeämmin noussut uudeksi talousalueeksi. Amerikan itä-

rannikko ja Eurooppa ovat kokeneet tämän kehityskulun haasteena, jolle on vastineeksi haettu sekä taloudellisen että teknologisen yhteistyön muotoja etenkin Euroopan valtioiden välillä. Tämä keskustelu on koskettanut myös Pohjolaa, joka etsii omaa taloudellista asemaansa Euroopan reuna-alueena.

Läntisissä markkinatalousmaissa käyty talousteollinen keskustelu on jättänyt vähemmälle painolle idän ja lännen välisen taloudellisen kanssakäymisen ja peitannut alleen kasvavat ongelmat teollistuneen Pohjolan ja etelän kehitysmaiden välillä. Pääoman keskittyminen on ollut luonteenomaista näissä taloudellisissa prosesseissa.

Sosialistisen Internationaalin talouspoliittinen neuvosto antoi SI:n kongressille raportin. Kokous hyväksyi suuntaviivat ja suositukset SI:n tulevalle työlle talouspolitiikan alalla.

Kriisialueet

Kansainväliset kriisialueet ovat edelleen painottuneet Lähi-Itään, Väli-Amerikkaan ja eteläiseen Afrikkaan. Avoin sota Iranin ja Irakin välillä on jatkunut seitsemättä vuotta.

Parlamenttivaalit

Ranskassa ja Espanjassa veljespuolueemme ovat olleet hallitusvastuussa kuluneen vuoden vaaleja edeltäneen kauden. Molemmat menettivät vaaleissaan muutamia paikkoja. Ranskassa tämä merkitsi siirtymistä gaullistien johtamaan hallituskoalitioon ja sosialistien jäämistä oppositioon. Se merkitsi myös, että presidentti ja parlamenttienemmistö kuuluvat nyt vastakkaisiin poliittisiin ryhmiin. Espanjassa Sosialistinen Työväenpuolue säilytti menestyksensä huolimatta enemmistön ja hallitusvastuun.

Loppuvuosi on Saksan Liittotasavallassa merkinnyt kiivasta vaalitaistelua ja valmistautumista tammikuun 1987 vaaleihin.

Vuoden 1985 vaaleissa Norjan Työväenpuolue ei saavuttanut hallitusvaltaan tarvittavaa enemmistöä. Kolmen puolueen porvarihallitus menetti kuitenkin kertomusvuoden aikana toimintakykynsä ja Työväenpuolue muodosti vähemmistöhallituksen. Se johti kolmen sosialidemokraattisen pääministerin Pohjolaan.

Pohjoismaat

Ruotsin pääministeri Olof Palmen murha helmikuun lopulla havahdutti järkyttävästi. Toveri Palmen hautajaisiin 15. 3. kokoontui valtiomiehiä kaikkialta maailmasta.

Pohjoismaiden yhteistyö sekä valtiollisella että puolueiden välisillä tasoilla on säilyttänyt vakiintuneen muotonsa.

Pohjolan sosialidemokraatit viettivät järjestöjen välisen yhteistyön satavuotisjuhlia elokuussa Göteborgissa. Tässä juhlakokouksessa hyväksyttiin yhteistyölle (SAMAK) täsmennetyt toimintamuodot. Ne merkitsevät SAMAKin vuosikokousten lisäksi säännöllisiä yhteyksiä puoluejohtaja- ja puoluesihteeritasoilla sekä neljää pysyvää työryhmää.

Suomi

SDP on tukenut presidentti Koiviston johdolla harjoitettua ulkopoliittikkaa, joka Paasikiven-Kekkosen linjan mukaisesti tähtää naapuriystävyyden sekä kansainvälisen rauhan ja yhteistyön lujittamiseen.

Ulkovaltojen luottava suhtautuminen ulkopoliittikkamme jatkuvuuteen on käynyt ilmi ja vahvistunut presidentti Koiviston käymissä keskusteluissa niin lähinaapureiden kuin etäistempienkin maiden johtajien kanssa.

2. SISÄPOLITIIKKA

Kevättä 1986 leimasivat työehtosopimusneuvottelut. SAK solmi maaliskuussa keskitetyn kaksivuotisen tulopoliittisen ratkaisun, jota edelsi kaksi päivää kestänyt yhteislakko. Jo aiemmin oli syntynyt toimihenkilöjärjestöjen "minitupo", joka herätti keskustelua neuvottelijärjestelmästä sekä epäilyksiä työnantajien pyrkimyksistä palkansaajarintaman hajottamiseen. TVK:laisten virkamiesten lakko vaikutti mm. liikenteeseen ja valtion virastojen toimintaan.

SAK:n 15. 3. allekirjoittama tuloratkaisu merkitsi vuonna 1986 2,5 prosentin ja vuonna 1987 3 prosentin nousua reaaliansioihin. Työaikaa lyhennetään siten, että Suomessa on ensi vuosikymmenen alussa keskimäärin noin 37,5 tunnin työviikko.

Ratkaisuun liittyvät valtiovalan toimet sisälsivät mm. valtion rakennustöiden ja investointien alentamista 800 milj. markalla, työttömyysajan toimeentuloturvan puutteiden korjaamista ja verotuksen keventämistä. Vuonna 1987 rakennetaan 20 000 uutta valtion lainoittamaa asuntoa, joista 10 000 on vuokra-asuntoja. Lisäksi valtio lainoittaa 10 000 asunnon perusparantamista. 1987 rakennetaan myös 7 000 uutta päivähoitopaikkaa ja pääkaupunkiseudulle luvatut erityisohjelman mukaiset päivähoitopaikat.

Kevään puolueuuevostossa SDP nosti keskusteluun markkinavoimien vaikutuksen lisääntymisen. Puolueuuevosto totesi, että julkisen vallan on puututtava markkinavoimien toimintaan silloin, kun elinkeinoelämän monopolisoituminen, luonnon tuhoutumisen uhka tai talouden epävakaisuus vaarantavat yhteisen edun, kasvattavat väestöryhmien välistä eriarvoisuutta tai uhkaavat ihmisen toimeentuloa.

Puolueuuevosto asetti poliittisiksi painopistealueiksi työllisyystilanteen ja työttömien toimeentuloturvan, nuorison ja nuorten lapsiperheiden aseman, erityisesti asunto-ongelmat sekä terveyspalvelujen, lasten päivähoidon ja vanhustenhuollon voimavarojen lisäämisen.

Keskustapuolue asetti keväällä presidenttiehdokkaakseen puheenjohtajansa Paavo Väyrysen. Elokuussa Väyrynen hyökkäsi voimakkaasti SDP:tä vastaan talousnäkymien ja idänkaupan ongelmien vuoksi. Idänkaupan ongelmien selvittyä syksyn mittaan keskustapuolue perääntyi puheenjohtajansa kannanotoista.

Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuus vaikutti ratkaisevalla tavalla suomalaiseen energia-keskusteluun. Energian lisätarve päätettiin tyydyttää rakentamalla kaksi uutta 500 megawatin hiilivoimalaa. Ydinvoiman vastainen mielipide-aalto ilmeisesti pudotti hetkellisesti ydinvoiman vahvasti sitoutuneen kokoomuksen kannatusta.

Poliittista kesää leimasi kamppailu markan arvosta. Valuuttavarannon huvettua Suomen Pankki joutui hetkellisesti nostamaan päiväluottokorkonsa jopa 40 prosenttiin. Markan arvon muuttamiselta kuitenkin onnistuttiin välttymään ja syksyn mittaan valuuttatilanne tasapainottui.

Syksyn keskustelua väritti eduskuntavaalien läheisyys. Porvarillisten puolueiden puheen- vuoroissa korostui pyrkimys SDP:n vaikutusvallan vähentämiseen. Erityisen selvästi tämä näkyi kummankin suuren porvaripuolueen vaatimuksena saada haltuunsa pääministerin salkku vaalien jälkeisessä hallituksessa.

Myös presidentinvaalit heijastuivat poliittiseen keskusteluun läpi vuoden. Keskustapuolue asetti presidenttiehdokkaakseen ulkoministeri Paavo Värysen ja kokoomus pankinjohtaja Harri Holkerin. SDP:n puolueeneuvosto lausui marraskuussa toivomuksen, että nykyinen tasavallan presidentti Mauno Koivisto olisi käytettävissä puolueen presidenttiehdokkaana. Päätöksenteko presidenttiasiaassa siirrettiin eduskuntavaalien jälkeen kesällä 1987 kokoon- tulle puoluekokoukselle.

SDP:n puolueeneuvosto hyväksyi marraskuussa puolueen eduskuntavaalijulistuksen. Siinä korostettiin vaalien luonnetta valintana kahden vaihtoehtoisen yhteiskuntanäkemyksen välillä: itsekkyyden ja yhteisvastuun.

Julistuksessa esiteltiin SDP:n tavoitteet lapsiperheiden tukemiseksi, työllisyyden paranta- miseksi, taloudellisen kansanvallan lisäämiseksi, vanhusten palvelujen kehittämiseksi, elintarvikkeiden hinnan alentamiseksi, verotuksen uudistamiseksi, asunnottomuuden pois- tamiseksi ja asumisen hinnan kohtuullistamiseksi, tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi, ympäristön tuhoutumisen estämiseksi, kulttuurisen omaleimaisuuden tur- vaamiseksi sekä rauhan turvaamiseksi ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi.

SDP:n keskeiset eduskuntavaaliteemat hallitsivat loppuvuoden poliittista keskustelua. Eri- tyisen laajaa debattia käytiin maatalousongelmista sekä verotuksen uudistamisesta.

Vuoden jälkipuoliskolla eduskuntatyöhön vaikutti entistä voimakkaammin vaalien lähei- syys. Erityisen runsasta keskustelua herätti energiaverotuksen uudistaminen ja budjettiin kokoomuksen, keskustapuolueen ja SKDL:n voimin tehty muutos, jolla hyväksyttiin kotia- pulaisen palkkaamisesta aiheutuvat sosiaalikulut verotuksessa vähennyskelpoiseksi me- noksi.

Hallitus antoi toimintavuoden aikana eduskunnalle useimmat lopuista ohjelmaansa kirja- tuista lakiesityksistä. Koko vaalikaudeksi kirjoitettu hallitusohjelma saatiin näin toteutetuksi, vaikka johtavien hallituspuolueiden SDP:n ja keskustapuolueen yhteistyössä ilme- kin vuoden jälkipuolella säröilyä. Erityisesti tähän vaikutti keskustapuolueen presidenttikam- panjan varhainen ja voimakas liikkeellelähtö, joka heijastui hallituksen työskentelyyn.

SDP:n hallitusryhmää täydennettiin toimintavuoden aikana Kaarina Suonion siirryttyä Tampereen apulaiskaupunginjohtajaksi. Puoluetoimikunta valitsi uudeksi opetusministe- riksi kansanedustaja Pirjo Ala-Kapeen. Pääministerinä jatkoi Kalevi Sorsa, kauppa- ja teolli- suusministerinä Seppo Lindblom. Ympäristöministerinä Matti Ahde, Ulkomaankauppami- nisterinä Jermu Laine, sosiaali- ja terveysministerinä Matti Puhakka, sisäasiainministerinä Kaisa Raatikainen ja liikenneministerinä Matti Luttinen.

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA- JA TOIMEENPANOELIMET

1. PUOLUENEUVOSTO

Puolueen XXXIII puoluekokouksen valitsemina ovat puolueeneuvostoon kuuluneet puheenjohtajana Risto Tuominen, I varapuheenjohtajana Riitta Prusti ja II varapuheenjohtajana Kari Kortelainen sekä muina varsinaisina ja varajäseninä:

Helsingin piiristä Leo Söderqvist, Sirkka-Liisa Vehviläinen, Anna-Kaarina Leppälä ja Pekka Morri, varalla Lahja Palomäki, Kai Kalima, Anni Sovala ja Pekka Kuutschin.

Uudenmaan piiristä Irene Korimäki, Anneli Silvennoinen, Kirsti Väyrynen, Sinikka Heikkinen, Antti Mattila, Pentti Koivu ja Risto Mikkonen, varalla Markku Pohjola, Matti Olin, Matti Linnanahde, Paavo J. Martikainen, Tauno Kauppinen, Helmi Kippilä ja Raimo Turunen.

Varsinais-Suomen piiristä Armas Lahoniitty, Ritva Grönlund, Rauno Saari, Reijo Lindqvist ja Mauri Rosten, varalla Unto Kärppä, Kari Nolvi, Pentti Lahti, Osmo Viitanen ja Merja Roos.

Satakunnan piiristä Ulla Turkki, Uljas Mäkelä, Matti Salo, Seppo Tarkkanen ja Juha Nummela, varalla Tauno Antila, Matti Vannekari, Heimo Peltonen, Rauno Hakala ja Voitto Kivistö.

Etelä-Hämeen piiristä Anna-Liisa Jokinen, Terttu Tuomi-Koskelin, Aulis Kaistinen, Markku Riipinen ja Veikko Sund, varalla Jussi Tiira, Erkki Salonen, Olavi Paakkunainen, Leo Salonen ja Jouko Kanerva.

Pohjois-Hämeen piiristä Veikko O. Veilahti, Anneli Helen, Seppo Salminen, Leo Koskinen ja Keijo Kaleva, varalla Ari Ylönen, Reino Ojala, Jouko Erkkola ja Raija Leponiemi.

Kymen piiristä Sirkka Kotola, Tuula Typpö, Kari Jouhki, Jukka Honkanen, Matti Vähänäkki, Heikki Vanhanen ja Pekka Ruotsalainen, varalla Teuvo Kinnunen, Veikko Yrkki, Eino Nikki, Aapo Surakka, Jaakko Sinkkonen, Martti Ekola ja Erkki Mukkila.

Mikkelin piiristä Antti Leskinen, Keijo Paakkunainen ja Mauno Kuusela, varalla Esko Kärnä, Pentti Pulkkinen ja Jukka Nurminen.

Kuopion piiristä Jukka Löytynoja ja Olavi Ruotsalainen, varalla Olavi Turkka ja Simo Kokko.

Pohjois-Karjalan piiristä Riitta Myller, Erkki Vatanen ja Pekka Vainikainen, varalla Juha Hämäläinen, Anja Homanen ja Jorma Pikkarainen.

Keski-Suomen piiristä Esko Rantamäki, Eila Nieminen, Anna-Liisa Meriläinen ja Pentti Lehtimäki, varalla Maila Hokkanen, Eino-Erkki Vainiola, Iiris Hacklin ja Reijo Laitinen.

Vaasan piiristä Eila Kujala, Juhani Hyvönen ja Juhani Raudasoja, varalla Mauno Ojanie-mi, Väinö Lehtinen ja Osmo Leppänen.

Oulun piiristä Pekka Moilanen, Risto Niskavaara ja Anna Ojakangas, varalla Paavo Rauti-ainen, Markku Arvola ja Pertti Hyvönen.

Lapin piiristä Eila Surakka ja Reino Korpioja, varalla Martti Immo ja Eila Hyvönen.

Ruotsalaisesta Työväenliitosta Gösta Sjöholm ja Thor Granfors, varalla Jan Rosqvist ja Mari-Ann Raunio.

Puolueneuvosto kokoontui varsinaiseen sääntömääräiseen kevätkokoukseensa Helsin-kiin 12.—13. päivänä maaliskuuta. Puolueneuvosto kunnioitti edesmenneen Ruotsin pää-ministeri Olof Palmen muistoa ja antoi lausuman rauhan, aseidenriisunnan ja kansainväli-sen solidaarisuuden puolesta. Sääntömääräisten asioiden lisäksi puolueneuvosto kävi keskustelua luonnoksesta puolueen periaateohjelmaksi sekä käsitteli poliittista tilannetta ja antoi sen johdosta julkilausuman, jonka keskeiset kohdat käsittelivät taloudellista perus-turvallisuutta, maataloutta, työllisyytilannetta, terveyspalveluja ja SDP:n nuorisovuonna erityisesti nuorten ja nuorten lapsiperheiden asemaa.

Puolueneuvoston syyskokous pidettiin Helsingissä 19.—20. päivänä marraskuuta. Sääntö-määräisten asioiden lisäksi puolueneuvosto hyväksyi liikuntapoliittisen ohjelman, viestintä-poliittisen kannanoton, vaalijulistuksen sekä kannanoton valmistautumisesta tasavallan presidentin vaaliin 1988.

2. PUOLUETOIMIKUNTA

Lahden XXXIII puoluekokouksen valitsemina ovat puoluetoimikuntaan kuuluneet puheen-johtajana Kalevi Sorsa, I varapuheenjohtajana Pirkko Työläjä, II varapuheenjohtajana Matti Ahde, puoluesihteerinä Erkki Liikanen sekä muina varsinaisina jäseninä Majjaliisa Nieminen, Pertti Paasio, Pentti Sahi, Matti Puhakka, Jarmo Rantanen, Kalevi Alen, Per-Erik Lundh, Jussi Ranta ja Ruotsalaisen Työväenliiton edustajana Kaj Bärilund sekä varajä-seninä Tuulikki Hämäläinen, Esko J. Ojala, Maija-Liisa Järvi, Uolevi Kaukovaara, Markus Aaltonen ja Arpo Heinonen.

Matti Ahteen ja Matti Puhakan ollessa valtioneuvoston jäsenenä ja edelleen esteellisiä toi-mimaan puoluetoimikunnan täysivaltaisina jäseninä ovat puoluetoimikunnan varajäsenet Tuulikki Hämäläinen ja Esko J. Ojala toimineet puoluetoimikunnan täysivaltaisina jäseninä.

Puoluetoimikunnan viikottaisiin kokouksiin ovat osallistuneet puolueneuvoston I varapuheenjohtaja Riitta Prusti, Suomen Sosialidemokraatin päätoimittaja Seppo Heikki Salonen ja lehden kolumnisti Aimo Kairamo, Arbetarbladetin päätoimittaja Alf-Erik Helsing, Sosiali-demokraattisen Nuorison Keskusliiton puheenjohtaja Juha Eskelinen sekä Sosialidemok-raattisten Naisten pääsihteeri Marianne Laxen.

Puoluetoimikunta on vuoden 1986 aikana pitänyt 35 kokousta, joista pöytäkirjoihin on merkitty 494 pykälää. Tammikuussa puoluetoimikunta piti erityiskokouksen, jossa käsiteltiin periaateohjelmatoimikunnan esitystä puolueen periaateohjelmaksi.

3. HALLINNOLLINEN TOIMINTA

Puoluetoimisto hallinto-organisaatioon kuuluvaan työvaliokuntaan ovat puoluetoimikunnan päätöksen mukaisesti kuuluneet puoluetoimikunnan puheenjohtaja, puoluesihteerit, puoluetoimiston eri osastojen ja yksiköiden päälliköt, ay-sihteerit ja tiedotussihteerit.

Työvaliokunta on käsitellyt puolueen politiikkaan, talouteen ja hallintoon liittyvät kysymykset ja tehnyt niistä päätösehdotuksensa puoluetoimikunnalle sekä käsitellyt puoluetoimiston toimintaan ja talouteen liittyvät asiat.

Puoluetoimiston hallinnollisten ja taloudellisten asioiden valmistelu, ohjaus, valvonta, keskitetyt palvelutoiminnot sekä puolueen jäsen- ja jäsenrekisteriasiat on hoidettu hallinto-osastolla.

Hallinto-osaston henkilövahvuus on ollut 25 henkeä.

Osastopäällikkönä on toiminut Maunu Ihalainen, osastosihteerinä Sisko Lipsanen, jaostosihteerinä Martti Aberg 30. 3. 1986 saakka ja yhdistysrekisteriasioista ja jäsenasioista vastaavana jaostosihteerinä Eero Jämbäck.

Puoluejohdon sihteerinä on toiminut Liisa Mattila.

Kertomusvuoden päättyessä oli puolueen jäsenrekisterissä olevien jäsenten määrä 90 109, joista oli miehiä 56 557 ja naisia 33 552, vapaaajajäseniä 14 049, maksuvapaita jäseniä 11116 ja äänioikeutettuja jäseniä 75 547. Jäsenasiat olivat vuodenvaihteessa hoitamatta 14 562 jäseneltä.

Vuoden 1986 aikana liittyi puolueeseen uusia jäseniä 2 312, samanaikaisesti poistui jäsenyydestä 4 235. Äänioikeutettujen määrä nousi 462 jäsenellä. Muita muutoksia jäsenrekisteriin tehtiin 26 154. Jäsenrekisteritapahtumia oli vuoden 1986 aikana yhteensä 32 701.

III SUUNNITTELUTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Vuoden 1987 puoluekokouksessa käsiteltävän uuden periaateohjelman valmistelu jatkui. Puoluetoimikunta käsiteli 30. 1. periaateohjelmatoimikunnan alustavaa esitystä puolueen periaateohjelmaksi ja hyväksyi luonnoksen lähetettäväksi järjestökäsittelyyn. Luonnos julistettiin 23. 2. samalla kun se toimitettiin jokaiselle puolueen jäsenelle Sosialidemokraattijäsenlehteen painettuna. Puolueneuvosto keskusteli ohjelmaluonnoksesta 12.—13. 3. ja perusjärjestöillä oli mahdollisuus antaa lausuntonsa 30. 9. saakka. Lausuntoja tuli kaikkiaan 339, jotka analysoitiin ATK:ta hyväksi käyttäen. Puoluetoimikunta sai 18. 12. raportin periaateohjelman järjestökäsittelystä.

Puolueen koulutustoiminta palveli ohjelmasta käytävää aatteellis-poliittista keskustelua. Useimmissa puolueosastoissa luonnosta käsiteltiin opintokerhoissa tai muissa pienryhmissä ennen virallisia päätöksiä. Työväen Sivistysliittoon ilmoitautui kevätkaudella noin 300 periaateopintokerhoa ja monet aiemmin perustetut jatkoivat työtään. Lisäksi järjestettiin satoja periaateiltoja, keskustelutilaisuuksia, seminaareja jne.

Myös muu puoluekokouspäätösten edellyttämä seuranta-, selvitys- ja ohjelmatyö jatkui. Puoluekokoukselle valmisteltavista ohjelmista puoluetoimikunta lähetti 27. 2. ympäristöpoliittisen ohjelmaluonnoksen syyskuun loppuun saakka kestäneeseen perusjärjestökäsittelyyn. Niiden pohjalta valmistui 28. 11. puoluetoimikunnan esitys SDP:n ympäristöpoliittiseksi ohjelmaksi 34. puoluekokouksen käsittelyyn.

Puoluetoimikunta käsiteli maaseutupoliittista ohjelmaluonnosta 3. 4. ja sen perusjärjestökäsittely päättyi 15. 11. Puoluetoimikunta toimitti 10. 4. koulutuspoliittisen ohjelmaluonnoksen puoluekokouksen edellyttämälle piiritason lausuntokierrokselle, joka päättyi kesäkuun lopussa. Puoluekokouksesitykset molemmista ohjelmista valmistuivat tammikuussa 1987. Puolueneuvoston syyskokous hyväksyi 20. 11. uuden viestintäpoliittisen kannanoton ja liikuntapoliittisen ohjelman.

Työryhmät ja suunnittelusihteeristö ovat tuottaneet entiseen tapaan taustamateriaalia poliittisen keskustelun ja päätöksenteon pohjaksi. Erityisesti syksyn aikana on yhteistyössä eduskuntaryhmän ja sen toimiston kanssa valmisteltu maaliskuun 1987 eduskuntavaaleja palvelevaa aineistoa.

Ajankohtaisista kysymyksistä on valmisteltu kannanottoluonnoksia puolueen päättävälle elimille. Puolueneuvosto hyväksyi 19. 11. eduskuntavaalijulistuksen ja antoi vuonna 1988 pidettäviä presidentinvaaleja koskevan kannanoton. Kevään puolueneuvoston julkilausuma (13. 3.) asetti puolestaan tavoitteita syksyn budjettineuvotteluihin kiinnittäen huomiota eri-

tyisesti työllisyyteen ja työttömien toimeentuloturvaan, nuorison ja nuorten lapsiperheiden asemaan, asunto-ongelmiin sekä terveyspalvelujen, lasten päivähoidon ja vanhusten huollon voimavarojen lisäämiseen.

Puoluetoimikunnan antamat julkilausumat ja kannanotot käsittelivät mm. pohjoisen metsäteollisuuden ongelmia (20. 2.), työllisyyslain uudistamista (6. 3.), sijoitusrahastoja (3. 4.), kunnallisten palveluiden kaupallistamista (20. 3.), teletoimintaa (10. 4.), kaapeli-televisiota asunto-osakeyhtiöissä (24. 4.), Etelä-Afrikan kauppasaartoa (12. 6.), energiapolitiikkaa (12. 6.), vuoden 1987 budjettia (21. 8.), eduskuntavaalien tukiryhmätoimintaa (21. 8.), hallituksen budjettiesitystä (4. 9.), idänkauppaa (11. 9.), lapsiperheiden tukea (18. 9.), työllisyyslisäbudjettia (25. 9.), viestintäpolitiikkaa (25. 9.), Nicaraguua (2. 10.), kehitysyhteistyötä ja rauhaa (23. 10.), osa-aikatyötä (24. 10.), vaaliasetelmia (6. 11.), hallituksen energiapolitiikkaa (13. 11.) ja sosiaaliturvan parantamista (18. 12.).

Lisäksi annettiin lausunnot kunnallisen kansanäänestystoimikunnan mietinnöstä (27. 2.), parlamentaarisesta puolustustoimikunnan mietinnöstä (3. 4.), perustoimeentuloryhmän muistiosta (8. 5.) ja hallinnon hajauttamiskomitean mietinnöstä (25. 9.). Puoluetoimikunta päätti 18. 12., että tulevaisuudessa annetaan lausuntoja parlamentaaristen komiteoiden mietinnöistä vain silloin, kun se on poliittisesti tärkeää.

Toimikunnat ja työryhmät järjestivät seminaareja ajankohtaisten kysymysten ja ohjelmatyön merkeissä talouspolitiikasta (9. 1.), koulutuspolitiikasta (1. 2.), liikennepolitiikasta (5. 3.), ajankohtaisesta taidepolitiikasta (15. 3.), ympäristöpolitiikasta (3.-4. 5.), sosiaalipoliitikasta (9. 4.), koulutusrahastosta (27. 9.), sosiaalipolitiikasta (Köyhyys ja kunta) (5. 11.), tie- teestä, tekniikasta ja korkeakouluista (29. 11.) ja kulttuuripolitiikasta (29. 11.).

Vuoden 1986 aikana uudistettiin puolueen arkisto ja ryhdyttiin rakentamaan toimivaa ATK-pohjaista tietopalvelujärjestelmää. Pidemmän tähtäyksen tavoitteena on luoda puoluetoimistoon aktiivinen tietopalveluyksikkö, joka palvelee myös puolueen järjestö- ja tiedotustoimintaa.

2. HENKILÖKUNTA

Suunnittelupäällikkönä toimi Tuomas Harpf, suunnittelusihteerinä Paula Parmanne, informaattikko-arkistonhoitajana Kirsti Lumiala ja osastosihteerinä Sirpa Paltamo.

3. TYÖRYHMÄT

Vuoden 1986 aikana toimivat seuraavat puoluetoimikunnan alaiset asiantuntijatyöryhmät ja -toimikunnat (suluissa nimittämispäivä):

Aluepoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Hannu Tapiola, vpj. Risto Tuominen, siht. Sirpa Saari sekä jäsenet Sten-Erik Abrahamsson, Aimo Ajo, Seppo Jaakonsaari, Marjatta Kajan, Kari Kortelainen, Eero Kuosmanen, Erkki Laatto, Tapio Lehto, Pekka Myllyniemi, Jussi Niemi, Margit Ranta, Ylermi Runko, Risto Tienari ja Kerttu Törnqvist.

Asuntopoliittinen työryhmä (8. 11. 1984): pj. Päivikki Raitis, (vpj. 18. 9. 86 saakka), vpj. Jarmo Rantanen (pj. 18. 9. 86 saakka), siht. Sisko Seppo sekä jäsenet Hannu Alanoja, Ben Grass, Eeva Laitila, Risto Laitila, Veijo Lehto, Olavi Lehtinen, Antti Leskinen, Teuvo Lindström, Ossi Paukuu, Salme Pihl, Olavi Syrjänen, Kaija Tommila ja Matti Väisänen.

Energiapoliittinen työryhmä (18. 4. 1985): pj. Eero Tuomainen, vpj. Mikko Rönholm, siht. Leena Siikanen-Toivio sekä jäsenet Mauri Hattunen, Paavo Hynynen, Tuulikki Hämäläinen, Jorma Kauppila, Lars Larsson, Johnny Liebkind, Seppo Lindblom, Peter Muurman, Esa Mäisti, Markku Mäkinen, Oili Rahnasto, Jan Rosqvist ja Mirja Salkinoja-Salonen.

Korkeakoulu- ja tiedepoliittinen toimikunta (5. 11. 1984): pj. Markus Aaltonen, vpj. Aulis Aarnio, siht. Ulla Ekberg ja jäsenet Elisabeth Helander, Matti Hosia, Tatu Leinonen, Hannu Mäkinen, Irmeli Niemi, Veli-Mikko Niemi, Raija Latva-Karjanmaa, Tuulikki Nurminen, Keijo Paunio, Esko Riepula, Matti Rimpelä, Allan Rosas, Liisa Santti, Esko Olavi Seppälä ja Ari Ylönen.

Koulutuspoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Pirjo Ala-Kapee, vpj. Arpo Heinonen, siht. Keijo Vuodimäki ja Anna-Liisa Sirjamo sekä jäsenet Erkki Aho, Kyllikki Ahlgren, Pirkko Aro, Eija Hietanen, Pentti Jokela, Jari-Pekka Jyrkänne, Tapio Karjalainen, Kaija Koms, Vuokko Korpinen, Heli Kuusi, Toivo H. Laine, Veli Lehtinen, Heikki Mäenpää, Arja Ojala, Heikki Punnonen, Alpo Reinivaara, Aarre Salonen, Liisa Tommila, Iris Varto, Sirkka-Liisa Vehviläinen, Mats Nyby, Timo Roos, Pekka Starast ja Kari Urpilainen sekä asiantuntijana Veikko Lepistö.

Kulttuuripoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Pentti Lahti-Nuuttila (vpj. 27. 2. 86 saakka), vpj. Pirkko Työläjärvä (pj. 27. 2. 86 saakka), siht. Kari Poutasuo ja Riitta Seppälä sekä jäsenet Lauri Ahlgren, Pekka Gronow, Knut Drake, Katarina Eskola, Pentti Holappa, Merja Hurri, Teppo Johansson, Kalevi Kahra, Matti Kassila, Risto Kivelä, Aarne Laurila, Irmeli Niemi, Elli Ojaluoto, Heikki Peltonen, Eila Pennane, Mirjam Polkunen, Arto Polso, Yrjö Juhani Renvall, Seppo Saherma, Arvo Salo, Auvo Sarmanto, Elis Sella, Yrjö Sotamaa, Riitta Järvisalo-Kanerva ja Marja-Liisa Tykkyläinen.

Liikenne- ja viestintäpoliittinen työryhmä (15.11.1984): pj. Jussi Ranta, vpj. Eila Hyppönen, siht. Matti Linnanahde ja Martti Mäkinen sekä jäsenet Matti Anderzen, Pekka Gronow, Tuomas Harpf, Leena Häyrynen, Raili Kangas, Kari Korpela, Kaj-Peter Matsson, Rolf Paqvalin, Seppo Heikki Salonen, Leena Seretin, Lauri Sivonen, Martti Tieaho, Helinä Tuominen, Pertti Tuomola, Kai Törnblom, Seppo Westerlund, Marja-Liisa Viherä, Pertti Hietala, Sakari Knuuttila, Reino Paasilinna ja Pekka Starast.

Maaseutupoliittinen työryhmä (15.11.1984): pj. Esa Ihalainen, vpj. Tuulikki Hämäläinen, siht. Seppo Hassinen sekä jäsenet Markku Aholainen, Matti Hannula, Leo Happonen, Lasse Hellman, Heikki Horila, Markku Houni, Seija Huhdanmäki, Seija Jaakkola, Onni Korhonen, Mauri Leivo, Martti Luukko, Erkki Lähde, Pekka Morri, Esa Mäisti, Pertti Parmanne, Pekka Patosaari, Leena Simonen, Heikki Vendelin, Aarno von Bell, Kari Rajamäki ja Kerttu Törnqvist.

Periaateohjelmatoimikunta (6. 9. 1984): pj. Kalevi Sorsa, siht. Pentti Puoskari sekä jäsenet Aulis Aarnio, Matti Ahde, Camilla von Bondsdorff, Tapani Erling, Tuomas Harpf, Pertti Hynynen, Aimo Kairamo, Marja Kavonius, Risto Kolanen, Marja Lehto, Erkki Liikanen, Per-Erik Lund, Paavo Löppönen, Timo Mielonen, Eila Nevalainen, Heikki Oksanen, Jussi Pikusaari, Juhani Simojoki, Vappu Taipale, Eero Tuomainen, Pirkko Työläjärvä ja Veikko O. Veilahti.

Sosiaalipoliittinen toimikunta (15.11.1984): pj. Maija Liisa Järvi, vpj. Vappu Taipale, siht. Anja Leppo ja Pentti Arajärvi sekä jäsenet Arja Alho, Maija Anttila, Tarja Halonen, Matti Heikkilä, Rakel Hiltunen, Lauri Kaarisalo, Aulikki Kananoja, Ulla Parviainen, Marianne La-

xen, Pekka Morri, Esko J. Ojala, Kari Puro, Osmo Saarelma, Veikko Simpanen, Gustav Teir, Kari Välimäki, Tuula Paavilainen, Jorma Rantanen ja Lea Savolainen.

- * Perhepoliittinen jaosto (15.11.1984): pj. Tarja Halonen, vpj. Veijo Kavonius, siht. Ulla Parviainen sekä jäsenet Leena Burman, Klaus Halla, Tarja Kumpulainen, Matti Marjanen, Terttu Mäkinen, Pirkko Lehtinen, Marianne Laxen, Markku Toropainen ja Jouko Skinnari.
- * Sosiaalihuoltojaosto (15.11.1984): pj. Aulikki Kananoja, siht. Matti Heikkilä sekä jäsenet Aira Heinänen, Leena Heinonen, Esko Hänninen, Tellervo Kling, Marja-Liisa Kunnas, Klaus Mäkelä, Pertti Paakkinen, Markku Ruohonen ja Paula Eenilä.
- * Sosiaalivakuutus- ja eläkejaosto (15. 11. 1984): pj. Pekka Morri, siht. Kari Välimäki sekä jäsenet Eeva Ahokas, Veijo Jalava, Lauri Kaarisalo, Tapani Koski, Aaro Kärkkäinen, Kari Pekkonen, Juhani Salminen, Matti Savola, Kaija-Leena Sinkko, Antti Suominen, Juhani Talonen, Leena Välimäki, Olli Helminen ja Jorma Rantanen.
- * Terveyspoliittinen jaosto (15. 11.1984): pj. Arja Alho, vpj. Antti Moisio, siht. Osmo Saarelma sekä jäsenet Martti Hussi, Kaisa Kauppinen-Toropainen, Sirkka Kurki, Kimmo Leppo, Leena Luhtanen, Kari Piskonen, Pertti Pitkänen, Sinikka Rokka, Martti Lähdesmäki ja Maija Rajantie.

Talouspoliittinen työryhmä (15. 11. 1984): pj. Erkki Liikanen, vpj. Peter Muurman, siht. Jorma Vanninen sekä jäsenet Reino Hjerppe, Pekka Korpinen, Elina Lehto-Taipale, Seppo Lindblom, Eila Nevalainen, Heikki Oksanen, Asko Puumalainen, Raimo Sailas, Tuire Santamäki, Pertti Sorsa, Jukka Tammi, Eero Tuomainen, Antero Tuominen, Juhana Vartiainen ja Jermu Laine.

Työelämän uudistamistoimikunta (15. 11. 1984); pj. Per-Erik Lundh, vpj. Risto Ahonen, siht. Jorma Palola ja Raila Kangasperko sekä jäsenet Heikki Aintila, Jukka Gustafsson, Pirkko Hemmälä, Jukka Kallio, Marja Kavonius, Martti Koivisto, Matti Kopperi, Iiris Niemi, Kirsti Palanko-Laaka, Marja-Liisa Riskilä, Tuula Ruokonen, Matti Salmenperä, Laura Simpanen, Eero Tuomainen, Reijo Lindroos ja Juhani Surakka.

Työllisyyspoliittinen työryhmä (15.11.1984): pj. Paavo Lipponen, vpj. Anna-Liisa Piipari, siht. Antti Romppanen sekä jäsenet Christer Granskog, Pekka Hemmiliä, Arja Jussila, Kristiina Karlin, Hannu Kauppi, Timo Kauppinen, Markku Kivelä, Matti Kivikoski, Martti Luukko, Riitta Martiskainen, Leevi Melametsä, Terttu Mellin, Hannu Paju, Juha Palosuo, Marja Pirkkalainen, Heikki Rinne, Olli Rätty, Esko Vatanen, Juha Vehviläinen, Jorma Vilhunen, Anneli Yrjänäinen, Sinikka Hurskainen-Leppänen ja Mikko Rönholm.

Ympäristöpoliittinen työryhmä (15.11.1984): pj. Kaj Bärlund, vpj. Liisa Jaakonsaari, siht. Hannu Penttilä ja Anna-Riitta VVallin sekä jäsenet Camilla von Bondsdorff, Juha Eskelinen, Sirkka Hautajärvi, Jorma Heinonen, Jouko Högmänder, Kimmo Karimo, Erkki Kellomäki, Antti Kulmala, Raimo Latja, Eine Mikkonen, Olli Ojala, Petri Paavolainen, Ulla Rimpelä, Timo Sinisalo, Pentti Aman ja Jouko Tuovinen.

Lisäksi perinnepoliittinen toimikunta on jatkunut entisessä kokoonpanossaan.

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Vaalityöntekijöiden tilaisuudet

Kertomuskautena pidettiin valtakunnalliset vaalityöntekijöiden tilaisuudet. Niissä kutsuttuina olivat kaikki vuoden 1987 eduskuntavaaliehdokkaat ja vaalityöryhmien vetäjät, piirijärjestöjen eduskuntavaalivastaavat sekä kansanedustajat ja puoluetoimikunnan jäsenet. Tilaisuuksissa alustivat tulevasta vaalikampanjasta puoluetoimikunnan puheenjohtaja ja puoluesihteerit sekä eräät puoluetoimikunnan jäsenet ja puolueen eri asiantuntijaryhmien jäsenet. Lisäksi kuultiin selvitykset nuorisoliiton, naisliiton ja eläkkeensaajien vaalityöstä.

Keskustelua käytiin myös eri kunnallisjärjestöjen paikallisten kokemusten ja näkemysten perusteella vaaliasioista. Kansanedustajat kertoivat aikaisemmista kokemuksistaan ehdokkaana olemisesta.

13.—14. 12. 1986 pidettyjen vaalityöntekijöiden tilaisuuksissa oli osanottajia:

Aulanko

Helsinki	58
Uusimaa	58
Varsinais-Suomi	50
Satakunta	53
Etelä-Häme	59
Pohjois-Häme	42
Kymi	41
FSA	19
Muita	28
Yht. 408	

Kuopio:

Vaasa	56
Oulu	45
Pohjois-Karjala	41
Kuopio	84
Mikkeli	37
Keski-Suomi	38
Lappi	30
Muita	11
Yht. 342	

SDP:n Nuorisovuosi 1986

Vuosi 1986 oli SDP:n nuorisovuosi Lahden puoluekokouksen päätöksen mukaisesti.

Näissä merkeissä järjestettiin yhdessä SNK:n ja SDP:n toimesta joukkotapahtuma sosiaalidemokraattisen nuorisoliikkeen 80-vuotisjuhlien merkeissä 7—8. kesäkuuta Tampereella. Tapahtumaa edelsi Tampereella pidetty SNK:n liittokokous.

Tapahtuman järjestelytyöryhmässä olivat mukana seuraavat järjestötahot: Sosialidemokraattinen Puolue, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto, Nuorten Puolesta Keskusliitto, Työväen Sivistysliitto, Työväen Urheiluliitto, Tampereen Sos.-dem. Nuorisopiiri ja Tampereen Sos.-dem. Kunnallisjärjestö.

Henkilökunta

Puoluetoimiston järjestöosaston päällikkönä toimi Jorma VVestlund, kunnallsasiain sihteerinä Kari Laitinen, koulutussihteerinä Teuvo Ikonen 31. 7 saakka ja Arja Pitkänen 1. 8. lähtien, ammattiyhdistyssihteerinä Juhani Hietanen, ammattiyhdistystoimitsijana Matti Kouri, E-osuusliikkeeseen ja liikuntapolitiikkaan liittyviä asioita hoitavana toimitsijana Erkki Gröndahl, puhujavälitystä hoitavana toimitsijana Marita Saarinen sekä järjestötoimitsijana Rauli VVarto. Osastosihteerinä toimi Irja Hyvönen ja kurssisihteerinä Kaija Issakainen.

Järjestöasiain toimikunta

Puoluetoimikunnan asettaman järjestöasiain toimikunnan tehtävänä on ollut koordinoida, kehittää ja seurata puolueen järjestötoimintaa sekä järjestöllistä yhteistyötä sisar- ja yhteistyöjärjestöjen kanssa. Toimikunnan puheenjohtajana on Maijaliisa Nieminen, jäseninä Rakel Hiltunen, Teuvo Ikonen, Aarre Rinne, Pekka Sarkkinen, Leena Simonen, Merja Oksanen, Ritva Näätsaari, Jari Salo, Risto Talonen, Esko Ranto, Ilpo Siimes, Aulikki Littu, Seppo Ruotsalainen, Marja-Liisa Kunnas ja Jorma VVestlund. Sihteerinä on toiminut Raili VVarto. Kertomusvuoden aikana toimikunta piti kolme kokousta.

Toimitsijakokoukset

Puoluetoimiston ja puoluejärjestöjen toimitsijoiden sekä toimistonhoitajien yhteiskokous järjestettiin 1.—2.9. Lomakeskus Huhmarissa. Mukana olivat myös sisar- ja yhteistyöjärjestöjen edustajat.

Piirisihteeripalavereita on järjestetty 5.-6. 2., 8. 4., 4.-5. 6., 9. 10. ja 20. 11.

Piirien toimitsijoiden yhteispalaveri pidettiin 3.—4. 2.

2. AMMATTIYHDISTYSTOIMINTA

Yleistä

Vuoden 1986 alkukuukaudet olivat ammattiyhdistystoiminnassa tiiviiden työmarkkinaneu-

vottelujen aikaa. Palkansaaajien keskusjärjestöjen välillä ei päästy yksimielisyyteen sopimustavoitteista. Erimielisyydet koskivat lähinnä palkankorotusten muotoa — penni vai prosenttilinja — sekä verotuksen uudistamista. Keskeiseksi muodostui kysymys työajan lyhentämisestä ja siinä yhteydessä työnantajien taholta esitetyt vaatimukset nykyistä suurempien joustojen sisällyttämisestä työaikaa koskeviin sopimusmääräyksiin.

Neuvottelut johtivat kahteen erilliseen keskitettyyn sopimusratkaisuun. Maaliskuun 3. päivänä pääsivät AKAVA, TVK ja STTK omaan toimihenkilösektoria koskevaan sopimukseen, SAK jatkoi edelleen sopimusneuvotteluja omien tavoitteiden pohjalta. Kun neuvottelut eivät johtaneet tulokseen, joutui SAK aloittamaan yhteislakon eräillä keskeisimmillä työaloilla, joiden vaikutuspiirissä oli n. 250 000 työntekijää. Yhteislakko alkoi 13. 3. klo 12.00 ja se kesti 58 tuntia. Jo ennen lakon alkua oltiin kuitenkin varsin lähellä sopimusratkaisua. Sopimus saatiin SAK:n ja STK:n välillä allekirjoitetuksi 15. 3. illalla.

Koko sopimuskierroksen keskeisimmäksi anniksi muodostui työajan lyhentäminen. Vuosittaista työaikaa lyhennetään vuosina 1987—90 yhteensä 68 tuntia työntekijöillä, joiden työaika on ollut 40 tuntia viikossa. Palkankorotukset noudattivat maltillista, inflaatiota hillitsevää linjaa ja niiden korotusvaikutus on kumpanakin sopimusvuonna n. 2,5 %:n luokkaa.

TVK:hon kuuluva Virkamiesliitto irtautui keskitetyistä sopimusratkaisuista, ja sen toimesta käynnistettiin vauhdituslakkoja mm. maaliskuun 18.—19. päivänä. Pääkaupunkiseudulla virkamieslakko alkoi 2. 4. ja laajeni koko maahan 16. 4. alkaen. Se päättyi sopimukseen vasta 17. 5. Virkamiesten palkankorotukset ylittivät selvästi muiden alojen korotukset.

Rakennusalalla jouduttiin myös pitkiin työtaisteluihin. Alueittaisten päivän työnseisausten jälkeen 18. 4. alkoi pääkaupunkiseudulla 10 000 työntekijää käsittävä työtaistelu, joka laajeni 8. 5. 16 000 työntekijään. Samanaikaisesti työnantajat julistivat sulun, jonka piiriin kuului 30 000 työntekijää.

Sähköalan työntekijät joutuivat myös pitkään työtaisteluun. Huhtikuun 4. päivänä noin 4 000 työntekijän lakkona alkanut työtaistelu laajeni 21. 4. koskemaan 9 000 työntekijää. Myös tähän lakkoon liittyi työnantajien julistama sulkua, joka koski 3 000 alan työntekijää. Sopimukseen sähköalalla päästiin vasta kesäkuun lopulla.

Ammattiyhdistystoimikunta

SDP:n ammattiyhdistystoimikuntaan kuuluivat vuoden aikana puheenjohtajana Kalevi Sorsa, varapuheenjohtajana Pertti Viinanen, Riitta Prusti, Jorma Reini ja Ulla Aittokoski sekä jäseninä Erkki Liikanen, Jorma VVestlund, Raimo Kantola, Lauri Ihalainen, Per-Erik Lundh, Pertti Ahonen, Pekka Salonen, Antero Mäki, Kauko Suhonen, Pekka SŠrkkinen, Nils Komi, Salme Pihl, Tuulikki Väliniemi, Aulikki Littu, Tenho Olin, Seppo Ruotsalainen ja Reijo Virtanen. Sihteereinä toimivat Juhani Hietanen, Matti Kouri ja Merja Roos. Syyskuun alusta lukien tuli Kauko Suhosen tilalle Maj-Len Remahl.

SAK:n edustajakokous

SAK piti XIII edustajakokouksensa kesäkuun 2.-5. päivänä Helsingissä. Kokous hyväksyi toimintaohjelman vuosiksi 1986—91, selonteot kannanottoineen järjestöpolitiikasta, aiheesta Työ, teknologia ja tulevaisuus, talouspoliittisesta kehityksestä ja taloudellisesta de-

mokratiasta ja palkansaajarahastoista. Henkilövalinnat käytiin yksimielisyyden merkeissä. I puheenjohtajaksi valittiin edelleen Pertti Viinanen, II puheenjohtajaksi Olavi Hänninen ja III puheenjohtajaksi Raimo Kantola. Poliittisen ryhmien välisessä sopimuksessa kirjattiin ryhmien väliseksi voimasuhteiksi: sosialidemokraatit 66,6 % ja kommunistit 33,4 %.

Liittojen kokoukset

Liitto- ja edustajakokouksen pitivät v. 1986 Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto, Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto, Lasi- ja Posliinityöväen Liitto, Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto, Teknisten ja Erikoisammattien Liitto, Kumi- ja Nahkatyöväen Liitto, Tullimiesliitto, Valtion työntekijäin ja viranhaltijain liitto ja Vankilavirkailijain Liitto.

Liittojen poliittisissa voimasuhteissa ei tapahtunut suuria muutoksia ja useiden liittojen edustajavalinnat suoritettiin sopuvaaleina. Sosialidemokraattien merkittävänä voittona voidaan pitää Kumi- ja Nahkatyöväen Liitossa kannatuksen nousua edellisiin vaaleihin verrattuna.

TVK:n jäsenliiton, Valtion Laitosten ja Yhtiöiden Toimihenkilöliiton liittokokous pidettiin 20.—22.10. Sosialidemokraatit vahvistivat asemiaan liitossa ja saavuttivat enemmistöaseman liiton hallituksessa.

Järjestötoiminta

Ammattiyhdistysasioita piirijärjestöissä hoitavien toimitsijoiden neuvottelupäivät pidettiin Voionmaan Opistolla 3.-4. 2. Tilaisuudessa käsiteltiin vuoden 1986 toiminnallisia tehtäviä.

Piirien ammattiyhdistysjaostojen edustajille järjestettiin seminaari 22. 2. Ohjelmassa oli esillä piirien ammattiyhdistysjaostojen tehtävät ja ajankohtainen tilanne ammattiyhdistysliikkeessä.

Syyskuussa ja lokakuussa järjestettiin yhteistyössä puolueen piirijärjestöjen kanssa Palkansaajat vaaleihin -tilaisuudet kaikkien piirijärjestöjen alueella. Päivien ohjelmaan sisältyi ajankohtaisten katsausten lisäksi puolueen ja ammattiyhdistysliikkeen yhteistyökysymysten tarkastelua. Päiville otti osaa n. 2000 osanottajaa.

Vuonna 1986 perustettiin TVK:n 13 aluejärjestöön sd-ryhmät, joiden tavoitteena on saavuttaa paikallistason hallituksissa sellaiset asemat, että tuleva aluejärjestöjen kehittämistoiminta saa myös sosialidemokraattista näkemystä.

Ideologinen kurssi pidettiin 13.—14. 9.1987 Voionmaan Opistolla. Kurssille osallistui lähes 30 kurssilaista.

Toimihenkilösektorin toimitsijoille tarkoitettu Voionmaan Opiston työpaikkakurssi III pidettiin elokuun 18.—22. päivänä. Tällä kertaa mukana oli myös TVK:n piiristä aikaisempaa enemmän osanottajia.

Lyhytkursseja eri toimihenkilöliittojen ryhmille toteutettiin vuoden aikana 23, ja niihin osallistui noin 550 jäsentä.

Yhdyshenkilöverkostoa on vuoden 1986 aikana tarkistettu.

Vuoden syyskuussa laadittiin ammattijärjestöjen sosialidemokraattisesta jäsenkehityksestä yhteenveto, joka toimitettiin liittojen sos.-dem. ryhmien käyttöön.

Kansainvälinen toiminta

Pohjoismaiden sosialidemokraattisten puolueiden ammattiyhdistyssitteereiden kokous pidettiin Tukholmassa 8.—9. 9. SDP:stä kokoukseen osallistuivat Juhani Hietanen ja Matti Kouri.

Pohjoismaisten sosialidemokraattien toimihenkilökonferenssi pidettiin 2.—4. 6. Tanskassa. Suomesta siihen osallistui 6 edustajaa.

3. KOULUTUSTOIMINTA

Puolueen koulutustoiminnan painopistealueita olivat:

1. Puoluejärjestöjen johto- ja luottamustehtävissä toimivien ja vaalityöryhmien vetäjien koulutustoiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä järjestöelämän henkilösuhteet huomioiden erityisesti eduskuntavaalit.
2. Puolueen periaateohjelman uudistamiseen liittyvä ideologinen koulutus painottaen periaateohjelmaluonnoksen järjestökäsittelyä.
3. Kunnallisten luottamushenkilöiden koulutus, erityiskohteena koulujen johtokuntien ja verolautakuntien sosialidemokraattiset jäsenet.
4. Puolueeseen liittyvien uusien jäsenten koulutus korostaen jäsenkiinteyden lisäämistä.
5. Evankelisluterilaisen kirkon seurakuntavaalien ehdokaskoulutus.

Opintokerhot

Puolueen uuden periaateohjelmaluonnoksen järjestökäsittelyn yhteydessä toimi noin 300 opintokerhoa, joka oli lähes puolet kerhojen kokonaismäärästä. Syyskauden toinen merkittävä ja uusi aihe oli maatalouspolitiikka.

OPINTOKERHOJEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 1986

Piiri	Kaikki kerhot	Peri-kerhot
Helsinki	27	21
Uusimaa	39	28
Varsinais-Suomi	34	21
Satakunta	70	40
Etelä-Häme	79	22
Pohjois-Häme	57	16
Kymi	65	25
Mikkeli	44	21
Kuopio	31	11
Pohjois-Karjala	56	11
Keski-Suomi	75	8
Vaasa	60	27
Oulu	33	25
Lappi	28	17
YHTEENSÄ	698	293

Opintosihteerikoulutus

Puolueosastojen ja kunnallisjärjestöjen opintosihteereille tarkoitettuja kahden päivän viikonloppukursseja järjestettiin piirikohtaisesti 14. Kursseilla arvioitiin Puhtia puolue työhön -kampanjan toteutumista sekä laadittiin suunnitelmat puoluejärjestöissä tapahtuvan periaateohjelmaluonnoksen käsittelytavoiksi ja aikatauluksi.

OPINTOSIHTEEKURSSIEN OSALLISTUJAT

Piiri	pvm	Naisia	Miehiä	Yht.
Helsinki	.01.—02.03.	12	4	16
Uusimaa	.01.—02.03.	9	15	24
Varsinais-Suomi	22.—23.03.	8	9	17
Satakunta	.08.—09.02.	12	17	29
Etelä-Häme	.08.—09.03.	6	12	18
Pohjois-Häme	.15.—16.03.	22	21	43
Kymi	22.—23.03.	15	9	24
Mikkeli	.15.—16.03.	7	13	20
Pohjois-Karjala	15.—16.03.	14	16	30
Keski-Suomi	.15.—16.03.	13	8	21
Vaasa	.08.—09.03.	11	12	23
Oulu	22.—23.03.	13	34	47
Lappi	22.—23.03.	13	16	29
FSA	.15.—16.03.	2	16	18
YHTEENSÄ		157	202	359

Opinto-ohjaajakoulutus

Puolueen jäsenille eriytettyä yleistä ohjaajakoulutusta ei järjestetty lainkaan, vaan halukkaat saivat hakeutua TSL:n järjestämille ohjaajakoulutuksen kursseille.

Kurssitoiminta

Kurssitoiminta koostui puolue toimiston eri osastojen ja yksiköiden järjestämistä opintokeskuslain alaisista kursseista, jotka olivat kestoltaan 1–2 päivää. Kursseja oli yhteensä 81, joille osallistui 2 495.

Piirijärjestöjen kurssit

Piirijärjestöt saivat puolueelta taloudellista tukea järjestamiensä kurssien valtionavun ulkopuolisiin menoihin. Tuki kohdennettiin lähinnä seuraaviin koulutustapahtumiin:

- * Piirikohtaiset kunnallispäivät
- * Verolautakuntien sosialidemokraattisten jäsenten koulutus
- * Koulujen johtokuntien sosialidemokraattisten jäsenten koulutus
- * Periaateohjelman uudistamistyöhön liittyvä koulutus sekä
- * Uusien jäsenten koulutus.

Opistokurssit

Voionmaan Opistossa järjestettiin seuraavat kurssit:

PUHTIA PUOLUETYÖHÖN — EDUSKUNTAVAALIT 87

(puoluejärjestöjen johtotehtävissä toimiville sekä vaalityöryhmien vastaaville)

27.—31.01.	Etelä- ja Pohjois-Hämeen piirit
10.—14.02.	Vaasan piiri
17.—21.02.	Uudenmaan piiri
24.—28.02.	Mikkelin piiri
03.—07.03.	Satakunnan ja Varsinais-Suomen piirit
10.—14.03.	Pohjois-Karjalan ja Kuopion piirit
14.—18.04.	Oulun piiri
18.—22.08.	Keski-Suomen piiri
15.—19.09.	Kymen piiri

SOSIALIDEMOKRAATIT TYÖELÄMÄSSÄ

(sosialidemokraattisille työpaikka-aktiiveille, joka ovat jo aiemmin osallistuneet työpaikka-koulutukseen)

07.—11.04.	Keski-Suomen ja Kymen piirit
21.—25.04.	Kokomaa
22.—26.09.	Pohjois- ja Etelä-Hämeen piirit
06.—10.10.	Pohjois-Karjalan ja Kuopion piirit
20.—24.10.	Oulun ja Vaasan piirit
10.—14.11.	Mikkelin piiri
10.—14.11.	DEMARINUORET TYÖELÄMÄSSÄ (SNK)
	Koko maa

OSALLISTUMINEN PIIREITTÄIN

PIIRI	Puhtia puolueutyöhön			S-demokraatit työeläm.		
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia	Miehiä	Yht.
Helsinki.	.1	3	4	1	3	4
Uusimaa.	.11	20	31	4	6	10
Varsinais-Suomi.	.1	3	4	2	8	10
Satakunta.	.7	9	16	1	1	2
Etelä-Häme.	.3	12	15	1	3	4
Pohjois-Häme.	.4	4	8	6	9	15
Kymi.	.1	16	17	3	6	9
Mikkeli.	.15	20	35	3	7	10
Kuopio.	.8	5	13	4	3	7
Pohjois-Karjala.	.4	6	10	2	5	7
Keski-Suomi.	.3	7	10	1	8	9
Vaasa.	.9	29	38	7	12	19
Oulu.	.4	18	22	1	4	5
Lappl.	.1	0	1	0	2	2
YHTEENSÄ.	.72	152	224	36	77	113

OSALLISTUMINEN AMMATTILIITOITAIN

LIITTO	Puhtia puoluetyöhön			S-demokraatit työeläm.		
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia	Miehiä	Yht.
AKT	0	4	4	0	4	4
HRHL	1	0	1	1	0	1
IAU	0	1	1	0	0	0
KTV	15	17	32	11	16	27
Kemia	0	2	2	0	1	1
Kiinteistö	0	3	3	1	0	1
Kirjaliitto	2	4	6	0	1	1
Kumi- ja Nahka	0	0	0	2	1	3
Lasi- ja Posliini	0	0	0	0	0	0
Liikelitto	6	1	7	1	3	4
Maaliitto	0	1	1	0	3	3
Metalli	1	9	10	2	11	13
PTL	2	5	7	0	1	1
Paperi	0	7	7	1	10	11
Postiliitto	3	2	5	1	2	3
Rakennus	0	4	4	0	0	0
Raut. Liitto	1	4	5	3	7	10
SEL	0	3	3	0	1	1
SSL	0	0	0	0	0	0
Sähköliitto	0	2	2	0	0	0
Tekeri	1	10	11	0	3	3
Teks.lait.ml.	0	1	1	0	2	2
Teva	6	0	6	1	1	2
Tullimiesl	0	0	0	0	0	0
VTVL	5	4	9	0	1	1
Vank.virkail.	0	0	0	0	0	0
Veturim.l	0	2	2	0	2	2
Akava	4	6	10	1	1	2
STTK	1	9	10	1	1	2
TVK	13	8	21	10	1	11
Muut	11	43	54	0	4	4
YHTEENSÄ	72	152	224	36	77	113

Puhtia puoluetyöhön kursseja 9 kpl
 Sosialidemokraatit työelämässä kursseja 6 kpl

Puhtia puoluetyöhön kursseilla:
 Naisia 32.14 %
 Miehiä 67.86 %

Sosialidemokraatit työelämässä kursseilla:
 Naisia 31.86 %
 Miehiä 68.14 %

Kurssilaisia yhteensä 337

Luentotoiminta

Opintokeskuslain alaista luentotoimintaa käytettiin Puhtia puolueutyöhön -kampanjassa, periaateohjelmaluonnoksen järjestökäsittelyn aktivoinnissa ja seurakuntavaaleihin valmistautumisessa. Tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 31, joihin osallistui 642 henkilöä.

Opintoaineistotuotanto

Puoluekoulutuksen nykyiset peruskoulutusaineistot ovat:

1. Sinä ja minä — me sosialidemokraatit
2. Puhtia puolueutyöhön
3. Sosialidemokraatit kunnassa
4. Sosialidemokraatit ay-liikkeessä
5. Puheena periaatteet

Vuoden aikana ilmestyi puolueen ja TSL:n tuottamat kirjat "Usko ja vakaumus" sekä "Monitahoinen maatalouspolitiikka".

Poliittisen koulutuksen (TSL)
pääasiallinen opintoaineisto

Aineisto	kpl
Naisen paikka	22
Naisen työ	2
Naisen työ opintosuunn.	2
Periaatteessa	3
Puheena periaatteet	1483
Puhtia puolueutyöhön.	675
Socialidemokraatit ay-liikkeessä	233
Socialidemokraatit kunnassa	65
Socialidemokratian perusteita	48
Taloustietoa I.	3
TUL:n historia I op.suunn.	11
Työn uudell. jako ja työvl.pol.	11
Työväeni, tulev. kansanliikkeenä.	13
Työväenluokka hyvinvointikapit.	3
Yhdessä poistamme ympäristöong.	34
YHTEENSÄ	2608

Audiovisuaalinen tuotanto

Puolueen uuden periaateohjelman järjestökäsittelyn tueksi tuotettiin video-ohjelma Puheena periaatteet. Video-ohjelmaa esitettiin kaikkiaan 194 tilaisuudessa, joissa oli läsnä lähes 8 000 osallistujaa. Puheena periaatteet -videokasetti lähetettiin kaikkiin puolueen piiri- ja

aluetoimistoihin sekä suurimpien kunnallisjärjestöjen toimistoihin ja TSL:n piiritoimistoihin. Lisäksi kasettia sai lainata puoluetoimistosta. Eduskuntavaalivalmisteluja varten tuotettiin kalvosarja vaalijulistuksesta. Lisäksi valmistettiin kalvosarja Monitahoinen maatalouspolitiikka -kirjan opiskelun tueksi.

Henkilöstökoulutus

Puolueen palveluksessa oleva henkilöstö on saanut koulutusta voimassa olevan ohjeiston mukaan. Kaikille toimitsijoille on tarjottu mahdollisuus suorittaa Työväen Akatemiassa toimitsija-koulutusohjelma, joka koostuu kuudesta 5 päivän jaksosta noin 2 V2 vuoden aikana. Vastaavasti toimistohenkilöstö on voinut osallistua edellä mainitussa opistossa järjestettävään toimistotyöntekijöiden koulutukseen. Sen lisäksi puolue on tukenut lähinnä järjestötiedottamiseen ja atk:hon liittyvää koulutusta. Vuoden aikana osallistui henkilöstökoulutukseen 31 puolueen työntekijää.

Opintososiaalinen tuki

Lyhytkurssit ovat olleet pääsääntöisesti osanottajille maksuttomia ja matkakustannukset on korvattu. Viiden päivän pituisten opistokurssien osanottajille maksettiin lisäksi kurssipäivärahaa. Työväen Akatemian perusoppijaksojen oppilaille myönnettiin opiskelustipendejä talousarvioon varatun määrärahan suuruisina.

Opintotiedottaminen

Puolueen koulutustarjonnasta tiedotetaan jäsenlehdessä, T-lehdissä, järjestökirjeissä ja TSL:n aineistoluetteloissa. Puoluejärjestöjen opintosuhteille lähetettiin vuoden aikana kolme tiedotuskirjettä.

Aikuiskoulutuspolitiikka

Aikuiskoulutuspolitiikkaa on seurattu lähinnä osallistumalla puolueen koulutuspoliittisen toimikunnan ja Aikuiskoulutusneuvoston sosialidemokraattisen ryhmän työhön.

Yhteistyö TSL:n kanssa

Puoluetoimiston ja TSL:n välinen koulutuksellinen yhteistyö on koordinoitu poliittisen koulutuksen ryhmässä, joka on kokoontunut noin kerran kuukaudessa.

Koulutustoimikunta

Koulutustoimikuntaan kuuluivat puoluetoimikunnan edustajana Arpo Heinonen, puheenjohtajana Jari-Pekka Jyrkänne ja muina jäseninä Erkki Tapola, Keijo Voudinmaki, Juhani Jääskeläinen, Anneli Silvennoinen, Leena Luhtanen, Helvi Ollikainen, Terttu Tuomi-Koskelin, Erik Wahlberg, Heikki Hostikka, Jouko Muuri, Irma Nissinen ja sihteerinä Teuvo Ikonen, 1. 8. 1986 alkaen Arja Pitkänen.

Toimikunta kokoontui 4 kertaa.

4. KUNNALLISPOLIITTINEN TOIMINTA

Puolueen kunnallisasiain toimikunta on kokoontunut vuoden 1986 aikana kaksi kertaa. Toimikunta on kokouksissaan käsitellyt kunnallistalouden ajankohtaisia kysymyksiä, palvelukunta-asiaa ja kunnallispoliittista ohjelmaluonnosta.

Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut Pentti Sahi, varapuheenjohtajana Tuulikki Härmäläinen ja sihteerin Kari Laitinen. Toimikunnan jäseninä ovat piireittäin (varajäsen suluis- sa) Helsingistä Kari Piimies (Sirkka-Liisa Vehviläinen), Uudeltamaalta Martti Tieaho (Sirkka-Liisa Jääskeläinen), Varsinais-Suomesta Leena Koikkalainen (Matti Kivikoski), Satakunnasta Antti Koskinen (Liisa Raita), Etelä-Hämeestä Pirkko Lipsanen (Raili Keskinen), Pohjois-Hämeestä Rajja Leponiemi (Kalle Järvinen), Kymestä Risto Parjanne (Kari Jouhki), Mikkelistä Tuulikki Tiainen (Timo Heiskanen), Kuopiosta Kari Rajamäki (Ritva Huttunen), Pohjois-Karjalasta Voitto Maksimainen (Matti Tohkanen), Keski-Suomesta Jukka Patrikainen (Riitta Noronen), Vaasasta Seppo Aho (Aino Ristimäki), Oulusta Matti Rantanen (Riitta Partainen) ja 5. 6. 1986 alkaen Yrjö Loukkola (Anneli Karjalainen), Lapista Reino Prusila (Salme Näätsaari) ja Ruotsalaisesta Työväenliitosta Lauri Metsämäki (Christel von Martens).

Kunnallisasiain jaosto kokoontui viime vuonna 6 kertaa. Jaosto käsiteli erityisesti kunnallistaloutta (muistio 13. 5. 1986), palvelukuntateemaa (muistio 11. 12. 1985 toimitettiin kunnallisjärjestöille ja vastaaville yhdistyksille) ja kunnallispoliittista ohjelmaluonnosta.

Jaoston puheenjohtajana on toiminut Jukka Mikkola, varapuheenjohtajana Kaisa Raatikainen sekä jäsenenä Teuvo Aalto, Jussi-Pekka Alanen, Kalevi Alen, Anita Haataja, Elina Lehto, Christel von Martens, Maili Mustonen, Erkki Pänkäläinen (alkuosan vuotta), Hannu Mäkinen (syyskausi) ja Jouni Riskilä. Sihteerinä on ollut Kari Laitinen.

Kunnallisasiain jaosto asetti avukseen erityisen työryhmän laatimaan luonnosta kunnallispoliittiseksi ohjelmaksi. Työryhmä kokoontui kaikkiaan 12 kertaa, joista 9 kokousta oli vuoden 1986 aikana. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut Heikki Koski ja jäsenenä Jussi-Pekka Alanen, Leif Engfelt, Virpi Hertzberg, Elina Lehto ja Jukka Mikkola. Sihteerinä on toiminut Kari Laitinen.

Puoluetoimikunta käsiteli ohjelmaluonnoksen 6. 10. 1986 ja päätti esittää, että luonnos tulee keskusteltavaksi kesäkuun puoluekokouksessa ja lopullisesti päätettäväksi kevään 1988 puolueuuevostossa. Järjestökäsittely on syksyllä 1987.

Kunnallisasiain jaosto suoritti helmikuussa 1986 kyselyn kunnallisjärjestöille ja vastaaville yhdistyksille eräistä ohjelmaan liittyvistä kysymyksistä. Vastauksia tuli kaikkiaan 108 kappaletta ja niissä puollettiin lähes yksimielisesti ohjelman uudistamista ja että sen tulisi olla sisällöltään nykyistä periaatteellisempi (muistio 25. 8. 1986).

SDP:n valtakunnalliset kunnallispäivät järjestettiin Turussa 8.-9. 2. 1986. Tilaisuuden aiheena oli "Uuteen kunnalliskulttuuriin" ja päivillä käsiteltiin erityisesti palvelukuntateemaa ja kunnallista tiedottamista. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Turun Sos.dem. Kunnallisjärjestön ja Varsinais-Suomen Sos.dem. Piirin kanssa. Osallistujia oli kaikkiaan hieman yli 500.

SAMAK:n kunnallispoliittinen konferenssi järjestettiin 16.—18. kesäkuuta 1986 Karjaalla, KTV:n kurssikeskuksessa. Kokouksessa oli edustajia Norjasta, Ruotsista, Tanskasta ja

Suomesta. Konferenssissa käsiteltiin mm. kunnallisten palvelujen kaupallistamispaineita eri Pohjoismaissa ja SAMAK:n työryhmän raporttia "Möjligheternas samhälle" (Mahdollisuuksien yhteiskunta). Työryhmä kokoontui Helsingissä 8. 12. 1986. Työryhmän työskentelyyn on osallistunut Kaj Bärlund SDP:n edustajana.

Vuoden 1986 aikana painettiin 13.000 kappaletta kirjasta "Kunta ei ole kaupan". Kirjanen sisältää puoluetoimikunnan 14. 2. 1986 antaman kannanoton kunnallisten palvelujen kaupallistamisen vastustamisesta ja puoluetoimikunnan asettaman työryhmän raportin em, aiheesta. Työryhmän puheenjohtajana toimi Matti Louekoski ja jäsenistä Leif Engfelt, Pirjo Erätuli, Matti Haapala, Osmo Havuaho, Esa Jauhiainen, Christel von Martens, Jouni Riskilä, Elina Vartiainen-Hynönen ja Jaakko Vilpas. Sihteerinä toimi Matti Kouri.

Kunnallis-Uutiset -lehti ilmestyi vuoden 1986 aikana kaksi kertaa. Toukokuun numero käsittelee lähinnä puolueen kunnallispäiviä ja joulukuun numero sisälsi kunnallispoliittisen ohjelmaluonnoksen. Lehtien painos oli 5.000 — 6.000 kappaletta.

5. MAASEUTUPOLIITTINEN TOIMINTA

Puolueen maaseututoimikunnan puheenjohtajana on toiminut vuonna 1986 Leo Happonen, varapuheenjohtajana Tuulikki Hämäläinen sekä sihteereinä Seppo Hassinen ja Kari Laitinen. Toimikunnan jäseninä ovat olleet piireittäin (varajäsen suluisissa): Helsingistä Hannes Tiainen (Reino Lönnblad), Uudeltamaalta Leila Lackman (Kauko Jokinen), Varsinais-Suomesta Kalevi Korpioksa (Harald Numminen), Satakunnasta Marja-Liisa Rantanen (Aarno Pukkiviita), Etelä-Hämeestä Ritva Lindeman (Leo Salonen), Pohjois-Hämeestä Erkki Kulju (Antti Niemi), Kymestä Rauno Vanhanen (Seija Jaakkola), Mikkelistä Markku Aholainen (Niilo Sihvonen), Kuopiosta Annikki Paananen (Tapani Heimonen), Pohjois-Karjalasta Hannes Karhapää (Urpo Turunen), Keski-Suomesta Vilho Kyyhkynen (Taisto Poikonen), Vaasasta Lauri Isosalo (Pentti Leppäaho), Oulusta Paavo Holappa (Paavo Rautiainen), Lapista Tuomo Liikavainio (Aira Rundgren) ja FSA:sta Onni Hämäläinen (Stig Granström).

Toimikunta on kokoontunut kaksi kertaa 26. 4. Helsingissä ja 4. -5. 10. Kannuksessa. Kokouksissa on käsitelty ajankohtaisen maa- ja metsätalouspolitiikan lisäksi esitystä SDP:n maaseutupoliittisiksi ohjelmiksi. Kannuksen tilaisuuteen osallistui yhteensä 30 toveria, sillä sinne oli kutsuttu myös toimikunnan varajäsenet ja maaseututulopoliittisen työryhmän jäsenet.

Puolueen maaseutupoliittinen työryhmä on kokoontunut vuoden 1986 aikana säännöllisesti kuukausittain kesäkausia lukuun ottamatta. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut Esa Ihalainen, varapuheenjohtajana Tuulikki Hämäläinen ja sihteerinä Seppo Hassinen. Työryhmä on ajankohtaisen maa- ja metsätalouspoliittisen tilanteen lisäksi valmistellut erityisesti luonnosta SDP:n maaseututulopoliittisiksi ohjelmiksi. Luonnoksessa käsitellään maataloutta, metsätaloutta, metsästystä ja kalastusta sekä maaseudun muita elinkeinoja. Ohjelmakokonaisuus on ollut puoluetoimikunnan käsittelyssä 8. 1. 1987

Vuoden 1986 aikana on pyritty vireyttämään keskustelua varsinkin maatalouden tulevaisuuden painopisteistä. Kiinnostus on ollut ilahduttavan runsasta. Esimerkiksi Helsingissä 14.10. 1986 puolueen järjestämään maatalouspoliittiseen paneelitilaisuuteen "Kysymys on leivästä" oli saapunut yleisöä noin 500 henkeä.

6. KIRKOLLISIAIN TOIMINTA

Maamme evankelisuterilaisissa seurakunnissa toimitettiin luottamuselinten vaalit marras-

kuun 9.—14. päivänä. Vaaleissa valittiin jäsenet kirkkovaltuustoihin ja seurakuntaneuvostoihin nelivuotiskaudeksi 1987—90. Valtakunnallinen äänestysprosentti oli 17,4. Vaaleissa valittiin yhteensä noin 10 500 jäsentä kirkkovaltuustoihin sekä noin 1 800 jäsentä seurakuntaneuvostoihin. Sosialidemokraattien osuus valituista oli noin 15 prosenttia. Puoluepiirit keräsivät tiedot valituiksi tulleista sosialidemokraateista, jotka myöhemmin kootaan puoluetoimistoon rekisteriksi. Vaaleihin valmistauduttiin lehtikirjoituksin, tuottamalla yhdessä TSL:n kanssa kirja Usko ja vakaumus, vaaliohjelmalehtisellä (100 000 kpl). Lisäksi puolue tuki piirien järjestämää ehdokaskoulutusta.

Kirkollisasiain toimikunta piti vuoden aikana yhden kokouksen ja sen työvaliokunta kaksi kokousta.

Toimikuntaan ovat kuuluneet: puoluetoimikunnan edustajana Pirkko Työläjärvi, puheenjohtajana Juhani Simojoki sekä muina jäseninä Aimo Ajo, Marjatta Saari, Antero Alanen, Runo Savisaari, Pirkko Ylijoki, Harri Heino, Olli Bergman, Erik Sjöberg, Risto Talonen, Eila Urponen ja sihteerinä Teuvo Ikonen, 1. 8. 1986 lukien Arja Pitkänen.

7. OSUUSKAUPPATOIMINTA

Yhteydet E-osuuskauppaliikkeeseen on toimintavuoden aikana hoidettu erityisten asiakohdaisesti nimettyjen työryhmien toimesta.

Vuoden aikana on suoritettu valmisteluja E-osuuskunta Ekan piirivaltuustovaaleja varten. Keskeisen tarkastelun kohteena on ollut osuuskunnan vaalijärjestys, jonka uudistaminen ja nyky-aikaistaminen vuoden 1988 vaaleja varten on ollut keskeinen toimintakohde.

Aikaisemman käytännön mukaisesti on osallistuttu E-osuuskauppapäivien ja erityisesti E-osuuskunta Ekan edustajiston kokouksissa esille tulevien asioiden valmisteluun.

Piiri- ja kunnallisjärjestöjen kanssa on järjestetty osuustoimintaseminaareja ja keskustelutilaisuuksia. Kokouksissa on käsitelty jäsen- ja järjestötoimintaa muuttuneissa olosuhteissa, piirivaltuustojen ja E-sosialidemokraattien toimintaa.

E-osuuskauppaliikkeen piirissä ei menneen vuoden aikana ole järjestetty erityisiä jäsenhankintakampanjoita. Jäsenrekisterin mukaan puolueen jäsenistä noin 50 % kuuluu E-liikkeen jäsenyyteen.

8. URHEILUPOLIITTINEN TOIMINTA

Urheilupoliittisen toimikunnan jäseninä ovat kertomusvuoden aikana toimineet: Mikko Elo puheenjohtajana ja jäseninä Toni Bärlund, Timo Haukilahti, Antti Kalliomäki, Irma Kosonen, Raija Mattila, Risto Mikkonen, Kalevi Olin, Raimo Railo, Esko Ranto ja Erkki Gröndahl, joka on toiminut toimikunnan sihteerinä.

Toimikunta on vuoden aikana kokoontunut kahdeksan kertaa.

Puoluetoimikunnan antaman toimeksiannon perusteella toimikunta on keskittynyt puolueen liikuntapoliittisen ohjelman uudistamiseen. Puoluetoimikunta päätti lähettää ohjelmaluonnoksen järjestökäsittelyyn 14. 8. 1986 pitämässään kokouksessa. Puolueenvaltuusto hyväksyi ohjelman syyskokouksessaan 19.—20. 11. 1986.

Ohjelmatyön lisäksi toimikunta on seurannut liikuntapolitiikan yleistä kehitystä sekä Valtion

urheiluneuvoston toimintaa ja sen käsittelemiä asioita. Lisäksi on TULn sosialidemokraattisen ryhmän tukena osallistuttu vuoden 1987 liittokokousvalmisteluihin.

Toimikunnan jäsenet ovat osallistuneet asiantuntijoina ja alustajina puoluejärjestöjen järjestämiin liikuntapoliittisiin tilaisuuksiin.

9. PIENYRITTÄJÄPOLIITTINEN TOIMINTA

Pienyrittäjäpoliittisen toimikunnan jäseninä ovat kertomusvuoden aikana toimineet: puheenjohtajana Markus Aaltonen ja jäseninä Virpi Eloranta, Juha Hjelt, Riitta Hjerppe, Seija Hyvärinen, Risto Niinikoski, Raimo Sailas, Jouni Sieranta, Onni Silvennoinen, Jukka Tammi, Mikko Elo, Matti Louekoski, Mikko Rönnholm, Toivo Lepistö ja sihteerinä Erkki Gröndahl.

Vuoden aikana toimikunta on kokoontunut kuusi kertaa.

Toimikunta on kokouksissaan jatkanut puolueen pienyritystoimintaa käsittelevien ohjelmien ja kannanottojen tarkastelua. Näkemysten syventämiseksi järjestettiin 24. 5. 1986 pienyrittäjäpoliittinen seminaari, jossa tarkasteltiin monipuolisesti pienyritystoiminnan ja sosialidemokratian suhteita ja pienyritysten toimintamahdollisuuksia jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Lisäksi on selvitetty piirijärjestöjen yhteydessä toimivien yrittäjäaostojen toimintaa ja keskusteltu mahdollisuuksista toiminnan yhtenäistämisestä ja ulottamisesta mahdollisimman monen piirijärjestön alueelle.

Toimikunnan kokouksissa on myös keskusteltu pienyrittäjätoiminnan käytännön ongelmista ja sen jäsenet ovat osallistuneet alustajina ja asiantuntijoina pienyrittäjäpolitiikkaa koskeviin tilaisuuksiin.

10. PUOLUEJÄRJESTÖT JA JÄSENET

Puoluejärjestöjen ja jäsenten määrä piirijärjestöittäin 31. 12. 1986:

Piiri	Puolue- osastoja	Muutos	Jäsen- määrä	Muutos	Äänioikeute- tut jäsenet	Muutos
Helsinki	96	— 2	6.490	— 110	5.273	— 28
Uusimaa	164	— 2	10.996	— 280	9.345	+ 291
Vars.-Suomi	140	— 1	7.119	— 217	5.948	+ 92
Satakunta	126		7.306	— 150	6.426	— 16
Etelä-Häme	97		7.860	— 308	6.691	— 69
Pohjois-Häme	122		7.418	— 214	6.286	+ 48
Kymi	97	+ 1	10.032	— 206	8.930	— 62
Mikkeli	83		4.228	— 64	3.507	+ 28
Kuopio	63	+ 1	2.950	— 58	2.301	+ 32
Pohj.-Karjala	105		5.012	— 119	4.187	+ 40
Keski-Suomi	83	— 1	6.205	— 55	5.200	+ 56
Vaasa	76		4.134	— 60	3.544	+ 106
Oulu	88	— 1	4.170	— 38	3.133	— 26
Lappi	64		3.010	— 12	2.245	+ 3
Ruots. Tl.	80		3.179	— 32	2.531	— 31
Yhteensä	1.484	— 5	90.109	1.923	75.547	+ 462

Tietoja puolueen jäsenyydestä poistuneista 1984—86

	1984	%	1985	%	1986	%
Yhteensä	5.085		4.952		4.773	
Naisia	1.775	34,9	1.720	34,7	1.610	33,7
Miehiä	3.310	65,1	3.232	65,3	3.163	66,3
Alle 18 v.	1		0		0	
18—24	118		81		91	
24—29	344		326		253	
30—39	1.184		1.178		1.059	
40—49	1.195		1.114		1.092	
50—59	895		875		772	
yli 59	1.345		1.378		1.506	
Jäsenyysaika						
1—5 v.	1.005		880		514	
6—9	1.222		1.059		821	
10—15	1.600		1.618		1.495	
16—25	537		667		922	
yli 25	721		728		971	

Tyypillisin jäsenyydestä poistunut henkilö näyttää olevan 60 vuotta täyttänyt jäsen, joka ei vielä ole saavuttanut vapaajäsenoikeuksia. Toinen selvästi erottuva ryhmä on 30—50 -vuotiaat, jotka ovat liittyneet jäseneksi 10—15 vuotta sitten.

Kertomusvuonna toimi 169 kunnallisjärjestöä, joista 153 suomenkielisiä ja 16 ruotsinkielisiä.

Vuonna 1986 perustetut yhdistykset

Jätetty rekist.	Yhdistys	Kunta	Piiri
03.07.	Tervaharjun Sos.dem. Ty	Kemi	Lappi
03.07.	Ylä-Karjalan Sos.dem. Ty	P-Karjala	

Vuonna 1986 purkautuneet yhdistykset

Jätetty rekist.	Yhdistys	Kunta	Piiri
06.03.	Kalvolan Sos.dem. Kj	Kalvola	E-Häme
06.03.	Lakiasuon Sd. Työl.nuor.os.	Kotka	Kymi
06.03.	Enonkosken Ihamaniemen Ty	Enonkoski	Mikkeli
02.04.	Lauttakylän Sosialidemokr.	Huittinen	Satakunta
03.07.	Salmijärven Ty	Juankoski	Kuopio
03.07.	Saijanlahden Sos.dem. Ty	Leppävirta	Kuopio
03.07.	Pitkäjärven Sos.dem. Yhd.	Espoo	Uusimaa
05.11.	Lippajärven Ymp. Sosialdem.	Espoo	Uusimaa
01.12.	Hels. Sd. Putkityöntekijät	Helsinki	Helsinki

11. PIIRIJÄRJESTÖT

Kertomusvuonna oli toiminnassa 14 suomenkielistä piirijärjestöä. Niiden toimintaratjat säilyivät ennallaan. Itsenäisenä piirijärjestönä on toiminut Ruotsalaisen Työväenliitto, jonka toiminta-alue on Helsingin, Uudenmaan, Turun eteläinen ja Vaasan vaalipiirit.

Helsingin piiri: Piirisihteerinä on toiminut Esko Häsä, järjestösihteerinä Pekka Kontkanen ja toimitsijana Oiva Pennonen.

Uudenmaan piiri: Piirisihteerinä on toiminut Markku J. Jääskeläinen, järjestösihteerinä Esko Berg.

Varsinais-Suomen piiri: Piirisihteerinä on toiminut Ilkka Kero ja toimitsijana Arja Ilola.

Satakunnan piiri: Piirisihteerinä on toiminut Tauno Kallio ja toimitsijana Harri Lappalainen.

Etelä-Hämeen piiri: Vt. piirisihteerinä on toiminut Kari Laitinen 30. 4. 1986 saakka ja piirisihteerinä Raimo Turunen 1. 5. 1986 lähtien. Toimitsijana on toiminut Jouko Uschanoff ja Matti Pohjolainen, viimeksimainitun sijoituspaikkana Lahti.

Pohjois-Hämeen piiri: Piirisihteerinä on toiminut Pentti Myllymäki ja toimitsijana Juho Suokas.

Kymen piiri: Piirisihteerinä on toiminut Ossi Roininen sekä toimitsijana Reijo Raki ja Kalevi Markku, viimeksimainitun sijoituspaikkana Imatra.

Mikkelin piiri: Piirisihteerinä on toiminut Voitto Lyytikäinen ja toimitsijana Jouko Ritsilä.

Kuopion piiri: Piirisihteerinä on toiminut Eero Hoffren ja toimitsijana Raimo Rissanen.

Pohjois-Karjalan piiri: Piirisihteerinä on toiminut Matti Mikkonen ja toimitsijana Reijo Jeskanen.

Keski-Suomen piiri: Piirisihteerinä on toiminut Reijo Virtanen ja toimitsijana Martti Peura.

Vaasan piiri: Piirisihteerinä on toiminut Aarne Heikkilä ja toimitsijana Erkki Aho.

Oulun piiri: Piirisihteerinä on toiminut Markku Kainulainen sekä toimitsijoina Mikko Kyllönen ja Jorma Forsberg, viimeksimainitun sijoituspaikkana Kajaani.

Lapin piiri: Piirisihteerinä on toiminut Seppo Nordström ja toimitsijana Pirkko Heikura.

Ruotsalainen Työväenliitto: Liittosihteerinä on toiminut Leif Ehrsten. Toimitsijoina ovat olleet Eskil Höglund 30. 6. saakka ja Viveca Lahti 6. 10. lähtien ja Göran Heinonen, viimeksimainitun sijoituspaikkana Vaasa.

V TIEDOTUSTOIMINTA

1. TYÖVÄEN SANOMALEHTIEN TIETOTOIMISTO

TST:n henkilökuntaan kuuluivat seuraavat: päätoimittajana Lauri Sivonen ja toimituspäällikkönä Pauli Takala.

TST:n työmarkkinatoimittajana toimi 31. 5. saakka Risto Jylhä sekä 1. 9. lähtien Tuija Zapasnik. Poliittisena toimittajana toimi 13. 1. lähtien Juha-Pekka Tikka. Yleistoimittajana toimi 1.1.—31.1. Jyrki Palo, 3. 2.—30. 9. Tuija Zapasnik sekä 1. 11. lähtien Leena Niinimaa. Kesätoimittajana olivat Leena Virtanen 19. 5.—31. 8. sekä Jouni Kemppainen 1. 6.—31. 8.

Telex-kirjoittajana toimi 14. 3. eli eläkkeelle siirtymiseensä saakka Raili Holmlund sekä 10. 3. lähtien Lea Lang. Toimituksen sihteerinä oli 22. 8. saakka Anneli Terävä sekä 1. 10. lähtien Marja Iljin.

TST:tä työllistivät kertomusvuonna mm. hallitus ja eduskunta, lukuisat työväenjärjestöjen ja ammattiliittojen tilaisuudet ja tapahtumat ja lähestyvät vaalit.

TST:n toiminnassa olivat painopistealueita erityisesti työmarkkinakysymykset ja politiikan seuraaminen. Huomiota kiinnitettiin myös kulttuuriin, talouselämään, urheiluun ja sosiaaliin kysymyksiin. TST:n koordinoimana hoidettiin TV-ohjelmien ennakoarviointia ja juttuvaihtoa.

TST:n ja Paasikuvan välillä oli voimassa sopimus valokuvien toimittamisesta t-lehdille. TST:n ja neuvostoliittolaisen uutistoimisto APN:n kesken jatkui sopimukseen perustuva yhteistyö.

TST:n avustajina toimivat Antti Kalliomäki, Jorma Ojajarju, Jaakko Iloniemi, Pekka Korpinen, Antero Tuominen, Elina Lehto, Jukka Halonen sekä Alpo Tiitinen, Saska Saarikoski ja Igor Sinitsin (APN).

TV-arvioita kirjoittivat Pia Vilmi, Mervi Liimatainen, Jyrki Palo, Leena Virtanen sekä Tuulikki Paukku.

Juttupalvelu lehdille tapahtui telexin ja postin, myös telekiopion välityksellä.

Elokuun alusta lähtien TST siirtyi työskentelemään näyttöpäätteillä ja Totitoimitusjärjestelmällä, jotka toimitti Monigraaf Ky. Näin tuotetun tekstin välitys tapahtui edelleen pääosin telex-linjaa myöten.

Julkaisutuotanto Seppo Haapanen valmisti 100 kertaa STOP-sivut lehdille. TST osallistui eri teemojen ympärille rakennettujen 13+1 juttupakettien valmistamiseen.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin seuraavia tapahtumia: Päätoimittajien kokoukset 11, 2. Helsingissä, 12.—13. 3. Helsingissä sekä 19.—20. 11. Helsingissä. Päätoimittajat ja toimitusjohtajat kokoontuivat yhdessä 3.—4. 4. ja 30. 9.—1. 10. Lehtien toimitussihteereille järjestettiin koulutustilaisuus 9—10. 1. Helsingissä. Kunnallispoliittisten toimittajien kurssi järjestettiin 11.—12. 12. Helsingissä.

Näissä tilaisuuksissa käsiteltiin TST:n palvelua, TST:n ja t-lehtien yhteistyön kehittämistä, lehtien aseman parantamista sekä ajankohtaisia poliittisia, taloudellisia ja työmarkkinapoliittisia asioita.

Puoluetoimikunta päätti kertomusvuonna perustaa Työväen Sanomalehtien Tietopalvelun (TST).

2. SOSIALIDEMOKRAATTISET SANOMALEHDET

Kertomusvuoden aikana ilmestyi 13 sosialidemokraattista sanomalehteä.

Eteenpäin (Kotka), 7 kertaa viikossa, päätoimittaja Jukka Vehkasalo.

Suomen Sosialidemokraatti (Helsinki), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Seppo Heikkinen,

Kansan Lehti (Tampere), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Paavo Luukkainen.

Turun Päivälehti (Turku). 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Aimo Massinen.

Pohjanmaan Kansa (Vaasa), 4 kertaa viikossa, päätoimittaja Iisakki Manninen.

Hämeen Kansa (Hämeenlinna) 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Rauno Iivonen.

Pohjois-Karjala (Joensuu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Pekka Kivioja.

Pohjolan Työ (Oulu). 3 kertaa viikossa, päätoimittajana ensin Olavi Määttä ja sitten Antti Vuorenrinne.

Uusi Aika (Pori), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Ulla Turkki.

Arbetarbladet (Helsinki), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Alf-Erik Helsing.

Valpas (Kuopio), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Juhani Aro.

Vapaus (Mikkeli), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Markku Lahikainen

Vastin (Jyväskylä), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Kauko Hirvonen.

3. SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

Sosialistinen Aikakauslehti ilmestyi neljästi n. 60-sivuisena numerona. Lehden sisällön päälinjat luonnosteltiin puoluesihteerin Erkki Liikasaen johtamassa toimituskunnassa. Lehden päätoimittajana oli edelleen Lauri Sivonen, joka myös taittoi lehden.

SA:n sisällössä oli painopiste erilaisilla katsauksilla ja henkilöhaastatteluilta. Katsauksien aiheista mainittakoon varsinkin SDP:n ohjelmatyö, maatalous, Pälkäne-liike, Tampereen politiikka, kirjallisuus, viestintäpolitiikka ja työväenliikkeen historialliset vaiheet. Henkilöhaastatteluista ja -kuvista voidaan mainita Veijo Meri, Ilkka-Christian Björklund ja Jussi Linamo.

Sosialistisen Aikakauslehden levikki oli n. 5.000 kappaletta.

4. TIEDOTUSTOIMINTA

Tiedotustoiminnan osalta ulkoista tiedotusta hoiti tiedotuspäällikkö Lauri Sivonen ja muuta tiedotusta Hannu Taavitsainen. Puoluetoimiston tiedotusyksikköön kuului heidän ohellaan sihteerinä Anneli Terävä ja myöhemmin Merja Iljin.

Kertomusvuoden aikana pidettiin yhteyttä ennen muuta poliittisiin toimittajiin, ay-lehtiin, sanoma- ja aikakauslehtiin sekä radioon ja televisioon. Yhteydet liittyivät aiheiltaan ennen muuta poliittisiin linjanvetoihin, puoluetapahtumiin, SDP:n kansainväliseen toimintaan ja poliittiseen tilanteeseen. Yhteistyö eri tiedotusvälineiden sosialidemokraattien kanssa jatkui.

Sisäisen tiedotuksen osalta julkaistiin puoluetoimikunnan kokouspäivinä viikkomuistiot. Sosialidemokraatti-jäsenlehti ilmestyi neljä kertaa, vuoden ensimmäinen numero periaate-ohjelmaluonnoksen sisältävänä 40-sivuisena erityispainoksena ja muut 32-sivuisina teemoina SDP:n nuorisovuosi, maatalouspolitiikka sekä eduskuntavaalivalmistelut.

Työväen Kalenteri 1987 tuotettiin 8 000 kappaleen painoksena. Kalenterin päiväkirjaosa uudistettiin ja kirjan markkinointia tehostettiin.

Syyskaudella painopiste siirtyi eduskuntavaalivalmisteluihin, mm. vaalilehden toimittaminen ajoittui joulukuulle.

VI KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. YLEISTÄ

Toimintavuodelle osui useita suuria kansainvälisiä tapahtumia. Sosialistinen Internationaali piti konferenssinsa Limassa, Perussa, pohjoismainen sosialidemokraattinen yhteistyö vietti 100-vuotisjuhliaan Göteborgissa, Ruotsissa, Neuvostoliiton Kommunistisella Puolueella oli puoluekokous, johon SDP osallistui ensimmäistä kertaa kutsuttuna tarkkailijana ja vuoden lopulla vieraili NKP:n poliittinen valtuuskunta NKP:n keskuskomitean poliittisen toimikunnan jäsenen Jegor Ligatshovin johdolla Suomessa SDP:n vieraana.

Tämän lisäksi kontakteja pidettiin vakiintuneeseen tapaan veljespuolueisiin ja Euroopan sosialististen maiden johtaviin puolueisiin sekä avattiin puolueen suhteet Kiinan kommunistiseen puolueeseen. Yhteyksiä kolmannen maailman muihin ja vapautusliikkeisiin hoiti edelleen myös Kansainvälinen Solidaarisuussäätiö.

Perusosastojen kansainvälisille yhdyshenkilöille järjestettiin seminaari Murikassa 22.-23. helmikuuta. Paikalla oli lähes sata aktivistia.

2. HENKILÖKUNTA

Kansainvälisten asiain sihteerinä toimi Lauri Kangas, osastosihteerinä Anneli Koivisto.

3. ASiantuntijaryhmät

Kansainvälisten asiain toimikunnan kokoonpano oli: Erkki Liikanen (pj.), Jaakko Kalela (vpj.), Martti Ahtisaari, Jaakko Blomberg, Juha Eskelinen (11. 12. lähtien), Erkki Hatakka, Pertti Joenniemi, Markku Jääskeläinen, Markku Kankaala (11. 12. saakka), Seppo Kauppi-la, Marja-Liisa Kiljunen, Riitta Korhonen, Marianne Laxen, Kirsti Lintonen, Paavo Lipponen, Kari Möttölä, Saara-Maria Paakkinen, Anna Paljakka, Riitta Prusti, Allan Rosas, Ann-Marie Seligson, Mauno Tahvonen, Erkki Tuomioja, Unto Vesa ja Raimo Väyrynen.

Kehitysyhteistyöjaosto: Lauri Kangas (pj.), Martti Ahtisaari, Kari Karanko, Jermu Laine, Anna Paljakka sekä Taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunnan sos.-dem. jäsenet.

Aseidenriisuntajaosto: Kalevi Sorsa (pj.), Jaakko Kalela, Kirsti Lintonen, Paavo Lipponen, Kari Möttölä, Allan Rosas ja Raimo Väyrynen.

4. KANSAINVÄLINEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN YHTEISTYÖ

a) Sosialistinen Internationaali

Sl:n tärkein tapahtuma oli 20.—23. 6. Limassa, Perussa pidetty kongressi. Siihen osallistui Kalevi Sorsa, Lauri Kangas, Allan Rosas, Marianne Laxen ja Tuulikki Hämäläinen.

Sl:n valtuusto kokoontui 16.—17. 10. Bonnissa, Saksan Liittotasavallassa. Kalevi Sorsa, Erkki Liikanen, Lauri Kangas ja Allan Rosas edustivat SDP:tta.

Sl:n aseidenriisuntaneuvosto SIDAC kokoontui 18. 3. Oslossa, Norjassa, jossa olivat Kalevi Sorsa, Lauri Kangas ja Allan Rosas sekä Sl:n kongressin yhteydessä 18. ja 21. 6. Oslossa yhdysvaltalaisia näkemyksiä esitteli ACDA:n apulaispäälikkö Dobbs. Neuvostoliittolaisia näkemyksiä selosti 18. 4. SIDAC:n puheenjohtajalle ja sihteerille Helsingissä NKP:n keskuskomitean asiantuntija, professori Kovalski. Sl:n valtuusto hyväksyi SIDAC:n laatiman aseidenriisuntaraportin yksimielisesti ja kiitoksin sekä jatkoi SIDAC:n ja sen puheenjohtajan Kalevi Sorsan toimikautta. Allan Rosas osallistui SIDAC:n uuden työrupeaman valmistelemaan kokoukseen Wienissä, Itävallassa 28. 11.

SDP antoi lausunnon Sl:n talouspoliittisen työryhmän, SICEP:n raportista Global Challenge 30. 1.

Sl:n Eteläisen Afrikan työryhmän kokouksiin 17. 6. Limassa, Perussa ja 14. 10. Bonnissa, Saksan Liittotasavallassa osallistui Lauri Kangas.

b) Yhteis pohjoismaiset suhteet

Pohjoismaisten sosialidemokraattisten puolueiden ja sosialidemokraattisen ammattiyhdistysliikkeen yhteistyökomitea SAMAK kokoontui Kööpenhaminassa, Tanskassa 15.—16. 1. SDP:tta edustivat Kalevi Sorsa, Erkki Liikanen, Matti Ahde, Lauri Kangas ja Tuomas Harp. Juhlitaakseen 100 vuotta täyttävää Pohjolan sosialidemokraattien yhteistyötä järjesti SAMAK 27.-29. 8. juhlapöydän Göteborgissa, Ruotsissa. SDP:n edustajat olivat Kalevi Sorsa, Erkki Liikanen, Kaj Bärlund, Lauri Kangas, Juhani Hietanen ja Matti Kouri.

Puoluesihteerikokouksia pidettiin 10.—13. 8. Maarianhaminassa ja 15.—16.12. Helsingissä.

Uiko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä kokoontui 1.—2. 6. Tukholmassa, 12.—13. 10. Kööpenhaminassa ja 21.—22. 12. Helsingissä. Työryhmän työhön osallistuivat Jaakko Kalela, Paavo Lipponen, Lauri Kangas ja Allan Rosas.

Talouspoliittinen työryhmä on kokoontunut muutaman kerran. SDP:tta työryhmässä edusti Raimo Sailas.

Kehitysapua Tukholmassa 16. 9. pohtineeseen kokoukseen osallistui Lauri Kangas.

c) Kahdenkeskiset yhteydet veljespuolueisiin

Kalevi Sorsa oli läsnä Mario Soaresin virkaanastujaisissa 7.-9. 3.

Israelin Työväenpuolueen kokouksessa 8.—10. 4. edusti SDP:tta Jussi Ranta.

Turkin Demokraattisen Vasemmistopuolueen kokouksessa Ankarassa 18. 5. oli paikalla Lauri Kangas.

Saksan Liittotasavallan Sosialidemokraattisen Puolueen kokouksessa 25.-27. 8. oli SDP:n edustajana Kaj Bärlund.

Englannin Työväenpuolueen kokouksessa 28. 9.-3. 10. SDP:tta edusti Tuomas Harpf.

Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen valtuuskunta puheenjohtaja Nagasuen johdolla vieraili Suomessa 9.10. Valtuuskunta tapasi Kalevi Sorsan, Matti Ahteen ja Seppo Lindblomin.

Seuraavia tapahtumia tervehdittiin sähköitse:

Oscar Arias Sanchesin valinta Costa Rican presidentiksi 3. 2.

Hollannin Työväenpuolueen ylimääräinen puoluekokous 13.—15. 2.

Mario Soaresin valinta Portugalin presidentiksi 17. 2.

Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen puoluekokous 24. 4.

Costa Rican presidentin Oscar Arias Sanchesin virkaanastujaiset 8. 5.

Maltan Työväenpuolueen puoluekokous.

Vítor Constanciaon valinta Portugalin Sosialistisen Puolueen uudeksi johtajaksi 2. 7.

Takako Doin valinta Japanin Sosialistisen Puolueen uudeksi puheenjohtajaksi 8. 9.

Irlannin Työväenpuolueen puoluekokous 7. 11.

Pohjois-Irlannin Sosialidemokraattisen ja Työväenpuolueen puoluekokous 21. 11.

Surunvalittelu Aruban veljespuolueen puheenjohtajan Betico Croesin kuoleman johdosta 28. 11.

San Marinon Unitaarisen sosialistipuolueen puoluekokous 12. 12.

5. SUHTEET KOMMUNISTISIIN PUOLUEISIIN

a) Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (NKP)

NKP:n Keskuskomitean kansainvälisen tiedotusosaston päällikkö Leonid Zamjatin tapasi Erkki Liikasen ja Lauri Kankaan 7. 2.

NKP:n 27. edustajakokouksessa olivat tarkkailijoina paikalla Erkki Liikanen (24.-26. 2.), Aimo Kairamo (24.-28. 2.) ja Lauri Kangas (3.-6. 3.)

NKP:n keskuskomitean asiantuntija, professori Kovalski oli SDP:n vieraana 16.-19. 4.

NKP:n poliittinen valtuuskunta oli SDP:n vieraana 12.-15. 11. Valtuuskuntaa johti NKP:n Keskuskomitean poliittisen toimikunnan jäsen ja NKP:n Keskuskomitean sihteeri Jegor Ligatshov ja valtuuskunnan muut jäsenet olivat NKP:n Keskuskomitean jäsen ja Viron Kommunistisen Puolueen ensimmäinen sihteeri Karl Vaino, NKP:n Keskuskomitean jäsen ja NKP:n Leningradin kaupunkikomitean ensimmäinen sihteeri Anatoli Gerasimov ja NKP:n Keskuskomitean kansainvälisen osaston apulaisjohtaja Vitali Shaposhnikov. Lisäksi mukana oli asiantuntijoita ja avustajia.

b) Muut

Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen keskuskomitean sihteeri Matyas Sziirös seurueineen oli SDP:n vieraana 24.-29. 4.

Eduskuntaryhmän valtuuskunta Pertti Paasio, Anna-Liisa Piipari, Antti Kalliomäki ja Ulpulivari vierailivat Saksan Demokraattisessa Tasavallassa 5.—10. 5.

Matti Ahde tapasi professorit Neubert ja Paff Saksan Demokraattisesta Tasavallasta 6. 6.

Puolan Yhtyneen Työväenpuolueen kokousta tervehdittiin sähköellä 27. 6.

Lauri Kangas vieraili Kiinassa 6.—15. 8. Kiinan Kommunistisen Puolueen vieraana.

SDP:n valtuuskunta Erkki Liikanen, Markku J. Jääskeläinen ja Terttu Tuomi-Koskelin vieraili Tšekkoslovakiassa 20.-24. 9. sekä Bulgariassa 24.-27. 9.

Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen vieraina 30. 9.-3. 10. olivat Lauri Kangas ja Allan Rosas.

Unkarilainen kv-asiantuntijavaltuuskunta USTP:n toimistopäällikkö Csaba Tabajdin johdolla oli SDP:n vieraana 11.—14. 12.

6. MUITA TAPAAMISIA, KOKOUKSIA, YHTEYDENOTTOJA

Pohjoismaiden Ammatillisen Yhteisjärjestön 5.—6. 2. Oslossa järjestämään seminaarin aiheesta Täystyöllisyyden strategia osallistui Riitta Prusti.

Alva Myrdalin hautajaisissa 16. 2. oli SDP:n edustajana Wesa Lehto.

Sahrawin Arabi Demokraattisen Tasavallan 10-vuotisjuhlille 28. 2. osallistui Pertti Paasio, joka vieraili samassa yhteydessä myös Algeriassa.

Etelä-Afrikan Yhdistyneen Demokraattisen Rintaman (UDF) johdon jäsen Steve Tshwete oli puolueen vieraana 3.—7. 3.

EEC:n sosialistisen ryhmän pääsihteeri Paolo Falconi vieraili Suomessa 30. 4.—1. 5.

Toisessa kansainvälisessä Namibia-kokouksessa Brysselissä 5.-7. 5. oli paikalla Saara-Maria Paakkinen.

Mikko Rönnholm oli 7.-24. 5. Matsumae-säätiön stipendiaattina Japanissa.

Etiopian Työväenpuolueen edustajat Asgre Ingletun johdolla tapasivat 11. 7. puoluetöimistössä puolueen edustajia.

Solidaarisuussäätiön vieraana 14.—17. 9. ollut Nicaraguan suurlähettiläs Ricardo Pasos tapasi Lauri Kankaan.

Valtiovierailulla ollut Ugandan uudenhallinnon edustajien valtuuskunta ulkoministeri Irrahim Mukiibin johdolla tapasi Matti Ahteen ja muita puolueen edustajia 23. 9.

SAK:n vieraana ollut Japanin Keskusammattiliiton (SOHYO) puheenjohtaja Kurokawa tapasi 24. 9. Lauri Kankaan.

Suomessa Rakennustyöläisten Liiton vieraana ollut Chilen Rakennustyöväen Liiton puheenjohtaja Sergio Troncoso tapasi Lauri Kankaan 25. 9.

Nicaraguan Sandinistisen Vapautusrintaman 25-vuotisjuhlallisuuksiin Managuassa 8. 11. osallistui Jukka Pakkala.

SAK:n vieraana ollut Nicaraguan ay-keskusjärjestön CST:n apulaispaasihteeri Damago Vergas Loasiga ja apulaiskv-sihteeri Jose Lopez Ortiz tapasivat Lauri Kankaan 24. 11.

7. EDUSTUS ERÄISSÄ VALTIOLLISISSA ELIMISSÄ

YK:n yleiskokouksen 41. istuntokauden Suomen valtuuskunta: Ulpu Iivari ja Mauri Vakkilainen.

Aseidenriisunta-asioiden neuvottelukunta (ARNEK): Jaakko Kalela, Kari Möttölä ja Raimo Väyrynen.

ETYtoimikunta: Reijo Lindroos, Kari Möttölä, Anna Paljakka ja Erkki Nironen.

Puolustuspolitiikan parlamentaarinen suunnittelutoimikunta: Erkki Liikanen 27. 2. saakka, siitä lähtien Antti Kalliomäki (Lauri Kangas), Pekka Myllyniemi (Anna-Liisa Piipari).

Sotatilalakikomitea: Olavi Heinonen (1. 11. saakka), Allan Rosas (1. 11. lähtien) ja Jukka Mikkola.

Taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunta (TALKE): Tarja Halonen, Pekka Korpinen (14. 12. alkaen), Jukka Pakkala (4. 12. saakka), Unto Vesa ja Lauri Kangas.

Ulkomaisten investointien neuvottelukunta: Peter Boldt (Heikki Niemi).

Ulkoministeriön valinta- ja koulutuslautakunta: Lauri Kangas.

YK-asiain neuvottelukunta: Paula Parmanne, Markku J. Jääskeläinen, Unto Vesa ja Mauri Vakkilainen.

YK:n kansainvälisen rauhanvuoden toimikunta: Folke Sundman ja Unto Vesa.

8. KANSAINVÄLINEN SOLIDAARISUUSSÄÄTIÖ

Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön toiminta kasvoi vuonna 1986 edelleen voimakkaasti. Säätiön avustustoiminnan kokonaisarvo vuonna 1986 oli hieman yli kolme miljoonaa markkaa. Avustustoiminnan pääkohteina olivat Nicaraguan lastenhuollon kehityshanke, Kwanza Sulin namibialaispakolaisten asuntorakentamis- ja rakentamiskoulutushanke sekä Etelä-Afrikan ANC:n ylläpitämän Mazimbun pakolaiskeskuksen kehityshanke.

Säätiön varainhankinnan suurimmat yksittäiset kampanjat olivat prosenttikeräys, Haaste 86 -kampanja, joka toteutettiin yhteistyössä sosialidemokraattisten lehtien kanssa, puoluepiirien kanssa toteutettu solidaarisuuskeräys sekä Nicaraguan lastenruokailukeräys. SDP on tukenut säätiön toimintaa puoluekokouksen päätöksen mukaisella jäsenmaksuosuudella sekä lahjoittamalla säätiölle osan vappumerkin tuotosta. Kampanjoiden ja SDP:n tuen yhteisarvo oli noin 1,7 miljoonaa markkaa. Ulkoasiainministeriön avustukset edellä mainittujen kolmen projektin toteuttamiseen olivat 1 339 000 markkaa.

Säätiö on julkaissut tiedotetta avustushankkeiden edistymisestä, ja säätiön edustajat kävivät yli sadassa puolue- tai ammattiosaston tilaisuudessa.

VII TALOUDELLISIA ASIOITA

1. TILINTARKASTUS

Puoluekokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet HTM Ilmari Lavonsalo, puheenjohtajana, varatuomari, pankinjohtaja Anssi Kärkinen ja HTM Kalevi Koskivirta. Varatilintarkastajina ovat toimineet HTM Lasse Lehti ja HTM Reijo Nuikki. Puoluetoimikunnan valitsemana valvontatarkastajana on toiminut Tilintarkastusrengas Oy, ja tarkastustyön on tehnyt HTM Lasse Lehti.

2. TALOUDENHOITO

Puolueen taloudenhoitoon kuuluvat tehtävät on hoidettu hallinto-osastolla. Taloudenhoitajana on toiminut Maunu Ihalainen, laskentapäällikkönä Maire Tommola, pääkirjanpitäjänä Anja Salminen, kassanhoitajana Asta Hillner, palkanlaskijana Riitta Elovuo, piirijärjestöjen kirjanpitäjänä Helga Niemi.

3. OMAISUUDEN MYYNTILUPIA JA SIIRTOJA

Someron Työväenyhdistys ry, Niinikosken Työväenyhdistys ry, Heinäveden Työväenyhdistys ry., Keuruun Suolahden Työväenyhdistys ry., Kuopion Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry., Saijanlahden Työväenyhdistys ry:n määräalan siirto Kuopion Sos.-dem. Piiri ry:lle, Tyrvään Sosialidemokraatit ry:n maanvaihtokauppa, Orimattilan Työväenyhdistys ry:lle lupa tontin vaihtamiseen Orimattilan kunnan kanssa, Raision Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys Voima I ry, Juurikkasalon Työväenyhdistys ry., Sysmän Työväenyhdistys ry., Rantsilan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., purkautuneen Ähtärin Sos.-dem. Kunnallisjärjestön varojen siirto Ähtärin Sosialidemokraatit ry:lle, Sirkkamäen Työväenyhdistys ry, purkautuneen Tiutisen Sosialidemokraattinen Naisyhdistys ry:n omaisuuden siirtäminen Tiutisen Työväenyhdistys ry:lle, purkautuneen Helsingin Putkityöntekijät ry:n varojen siirtäminen Helsingin Rakennustyöväen Sosialidemokraattinen Yhdistys ry:lle, Tohmajärven Kemien Työväenyhdistys ry, purkautuneen Porvoon Sos.-dem. Kilta ry:n varojen siirto Porvoon Työväenyhdistys ry:lle, Keltin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry:lle lupa tilan myyntiin, purkautuneen Keltin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry:n varojen siirto Kuusankosken Työväenyhdistys ry:lle ja Kuusankosken Nuoret Kotkat ry:lle, Tyrvännön Työväenyhdistys Koitto ry:n varojen siirto Valkeakosken Sos.-dem. Kunnallisjärjestö ry:lle, purkautuneen Rauman Kristilliset Sosialidemokraatit ry:n varojen siirto Rauman Työväenyhdistys ry:lle ja Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.

4. OSTO- JA RAKENNUSLUPIA

Heinäveden Työväenyhdistys ry., Alapitkän Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Korson Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Valkeakosken Työväenyhdistys ry. ja Kuopion Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry.

5. LAHJOITUKSIA

Salmijärven Työväenyhdistys ry:n omaisuuden lahjoitus Muuruveden Kirkonkylän Työväenyhdistys ry:lle. Tyrvännön Työväenyhdistys Koitto ry:n määräalan lahjoitus Valkeakosken Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:lle.

6. VAKUUKSIA

Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto ry:n lainan takaus. Nimivakuus Nuorten Kotkain Keskusliiton luotolliselle shekkitilille.

7. TYÖVÄENTALOJEN KORJAUSMÄÄRÄRAHAT

Opetusministeriön myöntämistä työväentalojen korjausmäärärahoista sai avustusta 97 sosialidemokraattista yhdistystä yhteensä 3.720.00 mk.

Avustusta saaneet yhdistykset piireittäin:

Helsingin piiri: Tapanilan Työväensäätiö.

Uudenmaan piiri: Friherssin Sosiaalidemokraatti ry., Karjalohjan Työväenyhdistys ry., Karkkilan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Koskenmäen Työväenyhdistys ry., Lepsämän—Lintumetsän Sos.-dem. Yhdistys ry., Lohjan Immulan Työväenyhdistys ry., Nummelan Työväenyhdistys Elo ry., Loviisan Sos.-dem. Kunnallisjärjestö ry., Otalammen Työväenyhdistys ry., Porvoon Työväenyhdistys ry., Rekolan Työväenyhdistys ry., Sammatin Työväenyhdistys ry., Strömforssin Työväenyhdistys ry. ja Tolkis Arbetarförening rf.

Varsinais-Suomen piiri: Alastaron Työväenyhdistys ry, Halikon-Vartsalan Työväenyhdistys ry., Kimito Svenska Socialdemokratista förening rf., Laitilan Ty Sampo I ry., Liittoisten Työväenyhdistys ry., Nousiaisten Sos.dem. Ty Jousi I ry., Raunistulan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Työväenyhdistys Runko ry., Uudenkaupungin Työväenyhdistys ry. ja Yläneen Ty Pelastaja ry.

Satakunnan piiri: Jämijärven Työväenyhdistys ry, Koskioisten Työväenyhdistys ry, Kuivalahden Työväenyhdistys ry., Lapin TI. Työväenyhdistys ry. Luvian Työväenyhdistys ry. ja Tyrvään sosialidemokraatit ry.

Etelä-Hämeen piiri: Kalvolan Sosialidemokraatit ry., Forssan Työväenyhdistys ry., Lappilan Työväenyhdistys ry., Padasjoen kk Työväenyhdistys ry., Parolan Työväenyhdistys ry., Tuorengin Työväenyhdistys ry., Valkeakosken Työväenyhdistys ry., Vanajaveden Sos.-dem. Yhdistys ry. ja Viialan Työväenyhdistys ry.

Pohjois-Hämeen piiri: Aitolahden Työväenyhdistys ry, Killinkosken Työväenyhdistys ry., Kolhon Ty kehitys ry., Kotalahden Työväenyhdistys ry., Kurun Sosialidemokraatit ry., Lempäällän Työväenyhdistys ry, Lyllyn Työväenyhdistys ry, Messukylän Työväentalo Oy/Messukylän Ty ry., Oriveden Pappilankylän Ty Taisto ry., Ruoveden kk:n Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Totijärven Työväenyhdistys ry. ja Visuveden Ty Kehitys ry.

Kymen piiri: Haminan Työväenyhdistys ry., Imatran Työväenyhdistys ry., Joutsenon Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Lamposaaren Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Parkkarilan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Lauritsalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Tiutisen Työväenyhdistys ry., Työväenyhdistys Liitto ry. ja Ummeljoen Sos.-dem. Ty ry.

Mikkelin piiri: Kallislahden Työväenyhdistys ry., Mikkelin Työväenyhdistys ry, Mäntyhärjun Työväenyhdistys ry., Savonlinnan Työväenyhdistys ry./Oy Olavila ja Sulkavan Työväenyhdistys ry.

Pohjois-Karjalan piiri: Lehmon Työväenyhdistys ry., Luhtapohjan Työväenyhdistys ry, Oravisalon Työväenyhdistys ry, Tohmajärven Kemien Työväenyhdistys ry., Pankakosken Sos.-dem. Yhdistys ry., Varparannan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Ukkolan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Kuopion piiri: Alapitkän Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Uimalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Keski-Suomen piiri: Hankasalmen asemanseudun Työväenyhdistys ry, Karstulan kk:n Työväenyhdistys ry., Keuruun Työväentalo ry., Koskenpään Työväenyhdistys ry., Kuhmoisten Työväenyhdistys ry., Multian Työväenyhdistys ry., Muuramen Työväenyhdistys ry., Muurasjärven Työväenyhdistys ry., Uuraisten kk:n Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Äänekosken Sos.-dem. Yhdistys ry.

Vaasan piiri: Alavuden Sosialidemokraatit ry., Inhan Työväenyhdistys ry., Isokankaan Sos.-dem. Nuoriso-osasto ry., Kaskisten Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Marinkaisten Työväenyhdistys ry. ja Pietarsaaren Sos.-dem. työväenyhdistys ry.

Oulun piiri: lin Sosialidemokraatit ry, Kuhmon Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Martinnien Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Nivalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Ylivieskan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Lapin piiri: Tervolan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

8. PUOLUEEN TALOUS

Tuloslaskelma ja tase 31. 12. 1986 eri liitteenä.

9. LEHTITALOUS

Sosialidemokraattinen sanomalehdistö

Sosialidemokraattisen sanomalehdistön ja graafisen teollisuuden taloudellinen kehitys

vuonna 1986 oli heikko. Yhteinen liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 4 % ja erityisen huolestuttavaa oli tilaustuottojen vähentyminen edellisvuotisesta. Tämä merkitsi hintojen pysyessä likipitään paikallaan hienoista levikin kasvua. Ilmoitusmarkkinoiden kiristyessä pystyttiin vain pieneen kasvuun ja graafisen myynnin aikaisempina vuosina tapahtunut riipeä kehitys oli vuonna 1986 vain 2 %. Valtion lehdistötuen avulla sanomalehtien julkaiseminen voitiin toteuttaa likipitään entisessä laajuudessaan. Vain vuosia suunniteltu Arbetarbladetin ilmestymiskertojen vähentäminen kolmesta yhteen toteutettiin kesällä 1986. Suomen Sosialidemokraatin lauantai-lehden julkaiseminen lopetettiin ja alettiin syksyllä julkaista lehteä maanantaipäivisin. Lehti jatkoi näin ollen 5-päiväisenä. Yhtiöryhmän yhteinen myynti oli vuonna 1986 230,2 milj. markkaa ja siihen kuuluvien yritysten palveluksessa oli noin 900 henkilöä.

Levikki

Lehtemme yhteislevikki oli 152 186 kappaletta, joka on 1 668 kappaletta eli 1,1 % edellisvuotista pienempi. Lehtiseteleitä sosialidemokraattisten lehtien tilaamiseen käytettiin 102 159 kappaletta.

Ilmoitusmyynti

Ilmoitusvolyyymi laski edellisestä vuodesta 5,3 % ja ilmoitustuotot olivat 59 milj. markkaa, joka on 1,3 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Lehdistötuki

Socialidemokraattinen sanomalehdistö sai vuonna 1986 lehdistötukea yhteensä 28.876.000 markkaa, joka on 30,1 % koko valikoivasta lehdistötuesta. Lehdistötuella on edelleen ratkaiseva merkitys sosialidemokraattisen lehdistön julkaisemiselle nykyisessä laajuudessa.

Socialidemokraattisen lehdistön yhteistyö

Socialidemokraattisen lehdistön ja graafisen teollisuuden yhteistyötä toteutetaan kaupallishallinnollisissa ja teknisissä asioissa T-lehdistö Oy:ssä, ja aatteellinen yhteistyö hoidetaan Työväenlehdistö r.y:ssä. Vuoden 1986 aikana perustettiin Suomen Viestintärahoitus Oy, jonka tarkoituksena on tukea yhtiöryhmään kuuluvia yhtiöitä investoinneissa lähinnä uusiin viestimiin mutta myös perinteiseen graafiseen teollisuuteen.

Lehtien toimitusjohtajat 31. 12. 1986

Lehti

Eteenpäin
Hämeen Kansa
Kansan lehti
Pohjanmaan Kansa
Pohjois-Karjala

Toimitusjohtaja

Antero Anttila
Heikki Dahlbo
Harri Roihankorpi
Pekka Iitola
Jouko Hakala

Pohjolan Työ
Suomen Sosialidemokraatti
Turun Päivälehti
Uusi Aika
Valpas
Vapaus
Vastin
Arbetsblad
T-Lehdistö Oy, Työväenlehdistö r.y.

Urho Ervasti
Risto Uosukainen
Pauli Viklund
Reijo Nuikki
Martti Ruokolainen
Jari Jääskeläinen
Erkki Syrjä
Sigurd Norrmen
Erkki Vuorinen

Kirjapainoyritysten toimitusjohtajat 31. 12. 1986

Oy Kehitys
Kirjapaino Koliprint Oy
Paasipaino Oy
PT-paino Oy

Reijo Nuikki
Jouko Hakala
Ilpo Piironen
Urho Ervasti

T-lehdistö Oy:n hallitus

Antero Anttila
Urho Ervasti
Kimmo Jokela
Reijo Nuikki
Harri Roihankorpi
Erkki Syrjä
Erkki Vuorinen

varapuheenjohtaja

puheenjohtaja

Työväenlehdistö r.y:n johtokunta

Antero Anttila
Urho Evästi
Kimmo Jokela
Harri Roihankorpi
Erkki Vuorinen

varapuheenjohtaja

puheenjohtaja

Suomen Viestintärahoitus Oy:n hallitus

Antero Anttila
Arto Kuusiola
Reijo Nuikki
Harri Roihankorpi
Erkki Vuorinen

puheenjohtaja

varapuheenjohtaja
toimitusjohtaja

T-lehdistö Oy:n henkilökunta

Erkki Vuorinen
Sirkka Jokinen
Markku Laamanen

toimitusjohtaja
sihteeri
tekninen asiamies

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

TILINPÄÄTÖS 31.12.1984

YLEISTÄ

SDP:n talouden kannalta merkittävimmät tapahtumat päättyneellä tilivuodella olivat puoluekokous ja kunnallisvaalit.

KULUT

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 14.658.649 markkaa, jossa nousua edellisestä vuodesta 1.619.133 markkaa eli 12,4 %. Vaalitoimintaan käytettiin tilikaudella 850.027 markkaa sekä piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin 5.863.497 markkaa, jossa on kasvua 2.205.757 markkaa eli 60,3 %, yhteensä ilman lehdistötukea 6.713.524 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 12.240.750 markkaa, ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 268.438 markkaa eli 2,24 %.

TUOTOT

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 6.222.066 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 28.967 markkaa eli 0,47 %. Puolueneuvoston päättämä puolueen jäsenmaksuosuus oli 1.438.038 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 620.690 markkaa, yhteensä 2.058.728 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 5.599 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 268.714 markkaa.

TST:n uutistoimistomaksuja perittiin 900.000 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 401.332 markkaa.

Keräystulot olivat 1.215.015 markkaa, kunnallisvaalien varainhankintatulot 60.000 markkaa sekä muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 948.229 markkaa.

Myyntitulot olivat 561.552 markkaa, korkotulot 901.850 markkaa, korkokulut vastaavasti 552.853 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 7.598.481 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 551.000 markkaa.

Osuus kokonaistuotoista 33,66 %.

YLEISAVUSTUKSET

Puoluetuki oli 14.449.500 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 316.500 markkaa eli 2,24 %. Lehdistötuki oli 12.240.750 markkaa, nousua 268.750 markkaa. Teleavustus TST:lle oli 525.000 markkaa, laskua 2.000 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 66,34 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 22.572.981 markkaa ja kokonaiskulut 22.700.983 markkaa. Poistot käyttöomaisuudesta olivat 463.500 markkaa. Muita poistoja oli 25.000 markkaa, poistot yhteensä 488.500 markkaa. Aikaisemmin tehtyjä varauksia purettiin 600.000 markkaa. Tilinpäätös on alijäämäinen 16.568 markkaa.

PÄÄOMAKULUT

Tilikauden aikana otettiin Kansa-yhtiöltä tel-vakuutusmaksulainaa 860.860 markkaa. Tel-lainat olivat yhteensä 4.467.196 markkaa ja muut rahoituslainat 745.900 markkaa. Näistä lainoista puoluetaloon kohdistuvia lainoja on noin 1.508.400 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 484.152.400 markkaa ja korkokuluihin 552.853 markkaa. Pitkäaikaiset lainat kasvoivat 336.926 markkaa eli 6,91 %.

LOPUKSI

Puolueuueuvoston hyväksymä talousarvio vuodeksi 1984 oli tappiollinen 1 milj. mk. Suurimmat poikkeamat talousarviosta ovat kulujen puolella piirijärjestöjen avustukset 451.000 markkaa, puoluekokouskulut 252.000 markkaa, naisten kulujen ylitys 288.000 markkaa sekä jäsenlehden kulujen ylitys 170.000 markkaa. Kulusäästöjä oli palkka- ja sosiaalikuluissa, järjestokuluissa sekä suunnittelusihteeristön kuluissa. Kulut ylittyivät yhteensä 1.253.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat ovat keräystulojen ylitys 515.000 markkaa, Sos.-dem. Naisten varainhankinnan ylitys 174.000 markkaa, korkotulojen ylitys 682.000 markkaa ja muiden tulojen ylitys 390.000 markkaa. Omatoiminen varainhankinta kokonaisuudessaan oli 1.700.000 markkaa budjetoitua parempi.

Tilikauden tulos oli 382.000 markkaa budjetoitua parempi.

TULOSLASKELMA 1. 1.—31. 12. 1984

Varsinainen toiminta

Kulut

Palkat	5.590.088,28	
Sosiaalikulut	1.775.812,53	
Matkat	677.404,76	
Hallinto.	2.734.841,90	
Tiedotus.	1.169.977,91	
Koulutus.	944.270,81	
Muut kulut	1.766.252,88	— 14.658.649,07

Muu toiminta			
Kulut			
Vaalit	850.027,26		
Järjestöjen avustukset	5.863.497,07		
Lehdistön tuki	12.240.750,00	—	18.954.274,33
Varainhankinta			
Tuotot			
Jäsenmaksutulot	1.438.038,27		
Jäsenrekisteripalautukset	620.690,91		
TST:n jäsenosuudet	900.000,00		
Sosialistinen Aikakauslehti	236.332,01		
Jäsenlehden tulot	165.000,00		
Sosialidemokraattiset Naiset	234.278,03		
Keräystulot	1.215.015,39		
Vaalien varainhankinta	60.000,00		
Myyntitulot	561.552,41		
Kiinteistötulot	317.493,87		
Muut tulot	948.229,88		6.696.630,77
Kulut			
Jäsenrekisterikulut	268.714,61		
Myyntin kulut	407.832,77		
Muut kulut	99.409,12	—	775.956,50
Korkotuotot		+	901.850,47
Korkokulut		—	552.853,09
Omatoiminen kulujäämä			27.343.251,75
Yleisavustukset			
Puoluetuki	14.449.500,00		
Lehdistötuki	12.240.750,00		
Teleavustus	525.000,00	+	27.215.250,00
		—	128.001,75
Poistot		—	488.566,48
Tilikauden tulos		—	616.568,23
Varausten vähennys		+	600.000,00
Alijäämä		mk	16.568,23
Varausten vähennys:			
Puoluekokous	300.000,00		
Vaalivaraus	300.000,00		600.000,00

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.

TASE 31. 12. 1984

V a s t a a v a a

Rahoitusomaisuus		
Rahat ja pankkisaamiset	1.684.369,26	
Saamiset alajärjestöiltä .	613.871,49	
Laina- ja muut saamiset	6.574.345,09	
Siirtosaamiset	564.817,86	9.437.403,70
Vaihto-omaisuus		169.181,80
Käyttöomaisuus		
Maa-alueet	57.225,20	
Rakennukset	8.097.748,00	
Koneet ja kalusteet	561.923,10	
Osakkeet	676.685,65	9.393.581,95
		mk 19.000.167,45

V a s t a t t a v a a :

Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Velat tarvikkehankinnoista	855.248,91	
Siirtovelat	1.316.726,58	
Muut lyhytaikaiset velat	975.272,92	3.147.248,41
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta		5.213.096,33
Varaukset		4,108.168,00
Oma pääoma		
Rahastot	6.332.175,52	
Muu oma pääoma		
Edellisten vuosien ylijäämä .	216.047,42	
Tilikauden alijäämä	16.568,23	199.479,19
		19.000.167,45

Helsingissä 7, päivänä helmikuuta 1985

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

Kalevi Sorsa	Erkki Liikanen
Pirkko Työläjärvi	Matti Ahde
Maunu Ihalainen	Maire Tommola

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1984 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuun suorittaneet puolueen vuoden 1984 hallinnon, talouden ja kirjanpidon tarkastuksen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tällöin olemme käsitelleet pöytäkirjat, kirjanpitoaineiston ja muut tarkastuskohteet, joitten tarkastamista pidimme tarpeellisina.

Tarkastuksemme perusteella esitämme seuraavaa:

- Tilivuoden aikana on valvontatarkastusta suorittanut puoluetoimikunnan valitsemana Tilintarkastusrengas Oy ja tarkastustyön on tehnyt tilintarkastaja Lasse Lehti HTM, jonka tarkastuksistaan antamat tarkastuskertomukset ovat olleet käytettävissämmme.
- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden tilinpäätökseen.
- Kirjanpito on hyvän kirjanpitotavan mukaisesti järjestetty ja kirjaukset perustuvat oikein käsitelyyn ja hyväksyttävään tositeaineistoon.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tehty antaen oikeat ja riittävät tiedot puolueen taloudesta. Taseen vara- ja velkaerät on siihen oikein merkitty.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat kirjanpidon mukaiset ja tallella.
- Vakuutukset ovat voimassa ja turvaavissa arvoissa.

Tarkastuksessa saamamme käsityksen mukaan puolueen hallintoa ja taloutta on hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiantuntemuksella.

Edellä esitettyyn viitaten puollamme

- puolueen tilinpäätöksen vahvistamista
- vastuuvapauden myöntämistä tili- ja vastuuvetäjille tilivuodelta 1984
- vuosituloksen käsittelyä taseessa esitetyllä tavalla.

Helsingissä helmikuun 21. päivänä 1985

Ilmari Lavonsalo

Anssi Kärkinen

Kalevi Koskivirta
HTM

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

TILINPÄÄTÖS 31. 12. 1985

YLEISTÄ

SDP:n talouden kannalta vuosi 1985 oli eräänlainen välivuosi, jona pyrittiin varautumaan vuoden 1987 eduskuntavaaleihin ja puoluekokoukseen.

KULUT

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 13.332.235 markkaa, jossa laskua edellisestä vuodesta 1.326.416 markkaa eli 9,1 %. Piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin käytettiin 6.400.652 markkaa, jossa on kasvua 537.155 markkaa eli 9,1 %.

Kokonaiskulut ilman lehdistötukea olivat 21.277.214 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 12.882.000 markkaa ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 641.250 markkaa eli 5,24 %,

TUOTOT

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 6.370.276 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 148.210 markkaa eli 2,38 %. Puolueneuvoston päättämä puolueen jäsenmaksuosuus oli 1.367.182 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 635.175 markkaa, yhteensä 2.002.357 markkaa, laskua edellisestä vuodesta 56.371 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 283.200 markkaa.

TST:n uutistoimistomaksuja perittiin 900.000 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 409.173 markkaa.

Toiminta-avustukset olivat 1.523.389 markkaa ja muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 1.091.720 markkaa.

Myyntitulot olivat 498.186 markkaa, korkotulot 846.281 markkaa, korkokulut vastaavasti 617.087 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 7.820.486 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 222.005 markkaa. Osuus kokonaistuotoista 30,63 %.

YLEISAVUSTUKSET

Puoluetuki oli 15.171.975 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 722.475 markkaa eli 5 %. Lehdistötuki oli 12.882.000 markkaa, nousua 641.250 markkaa. Teleavustus TST:lle oli 537.390 markkaa, nousua 12.390 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 61,5 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 23.529.852 markkaa ja kokonaiskulut 21.162.926,37 markkaa. Poistot käyttöomaisuudesta olivat 500.000,00 markkaa. Sen lisäksi poistettiin Työväen Arkiston velkaa 200.000 markkaa. Poistot yhteensä 700.000 markkaa. Varausten lisäys oli 1.500.000 markkaa, joka sisältää vaalivarausten 850.000 markkaa, puoluekokousvarauksen 400.000 markkaa sekä siirron eläkerahastoon 250.000 markkaa. Tämän jälkeen kattamaton eläkevastuu on taseessa 10.313 markkaa. Tilinpäätös on ylijäämäinen 51.937 markkaa.

PÄÄOMAKULUT

Tilikauden aikana otettiin Eläkevakuutusyhtiö Kansalta tel-vakuutusmaksulainaa 1.018.940 markkaa. Tel-lainat olivat yhteensä 5.495.845 markkaa ja muut rahoituslainat 745.900 markkaa. Näistä lainoista puoluetaloon kohdistuvia lainoja on noin 1.276.800 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 537.550 markkaa ja korkokuluihin 617.087 markkaa. Pitkäaikaiset lainat kasvoivat 437.049 markkaa eli 8,38 %.

LOPUKSI

Puolueneuvoston hyväksymä talousarvio vuodeksi 1985 oli 427.000 mk ylijäämäinen. Suurimmat ylitykset talousarviosta ovat kulujen puolella piirijärjestöjen avustukset 356.000 markkaa sekä tiedotuskulut 205.000 markkaa. Kulusäästöjä palkka- ja henkilöstökuluissa 549.000 markkaa. Kulut ylittyivät yhteensä 337.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat ovat toiminta-avustusten ylitys 823.000 markkaa, Sosialidemokraattisten naisten varainhankinnan ylitys 168.000 markkaa, muiden tulojen ylitys 392.000 sekä korkotuottojen ylitys 446.000 markkaa.

Omatoiminen varainhankinta oli kokonaisuudessaan 1.659.000 markkaa budjetoitua parempi.

Tilikauden tulos oli 1.324.000 markkaa budjetoitua parempi.

TULOSLASKELMA 1.1.—31.12.1985

Varsinainen toiminta

Tuotot

Palkat	24.315,60	
Sosiaalikulut	544.895,03	
Hallinto . . .	65.038,57	
Tiedotus . .	138.054,99	
Koulutus . .	146.011,50	
Muut tuotot	305.014,20	+ 1.223.329,89

Kulut			
Palkat	5.445.360,32		
Sosiaalikulut	2.369.607,76		
Vuokrat	861,00		
Matkat _____	605.748,49		
Hallinto _____	1.695.224,62		
Tiedotus . . .	1.325.774,78		
Koulutus . . .	1.008.610,63		
Muut kulut. .	2.104.376,91	—14.555.564,51	
		—13.332.234,62	
Muu toiminta			
Tuotot			
Saadut korvaukset	1.153.910,34	+ 1.153.910,34	
Kulut			
Vaalit	1.273,80		
Järjestöjen avustukset	7.554.563,19		
Lehdistön tuki	12.882.000,00	—20.437.836,99	
		—19.283.926,65	
Varainhankinta			
Tuotot			
Jäsenmaksutulot	1.375.327,91		
Jäsenrekisteripalautukset . .	635.175,69		
TST:n uutistoimistomaksut .	900.000,00		
Sosialistinen Aikakauslehti .	271.119,85		
Sosialidemokraattiset Naiset	228.637,80		
Toiminta-avustukset	1.523.383,29		
Myyntituotot	498.186,91		
Kiinteistötuotot	312.597,99		
Jäsenrekisterituotot	23.068,00		
Muut tuotot	1.091.720,38	+ 6.859.217,82	
Kulut			
Jäsenrekisterikulut	283.200,07		
Myyntin kulut	431.903,70		
Muut kulut	96.573,71	— 811.677,48	
Korkotuotot		+ 846.281,28	
Korkokulut		— 617.087,62	
Omatoiminen kulujäämä		—26.339.427,27	

Yleisavustukset			
Puoluetuki	15.171.975,00		
Lehdistötuki	12.882.000,00		
Teletuki	537.390,00	+ 28.591.365,00	
		+ 2.251.937,73	
Poistot		— 700.000,00	
Tilikauden tulos		1.551.937,73	
Varausten lisäys		— 1.500.000,00	
Ylijäämä		mk 51.937,73	
Varausten lisäys			
Puoluekokousvaraus	400.000,00		
Vaalivaraus	850.000,00		
Siirto eläkerahastoon	250.000,00	mk 1.500.000,00	

TASE 31. 12. 1985

V a s t a a v a a

Rahoitusomaisuus			
Rahat ja pankkisaamiset	2.276.105,45		
Myyntisaamiset	1.226.621,99		
Laina- ja muut saamiset	8.040.385,00		
Siirtosaamiset	340.443,83	11.883.556,27	
Vaihto-omaisuus		207.215,40	
Käyttöomaisuus			
Maa-alueet	57.225,20		
Rakennukset	7.874.278,00		
Koneet ja kalusteet	682.849,16		
Osakkeet	676.685,65	9.291.038,01	
		mk 21.381.809,68	

V a s t a t t a v a a

Vieras pääoma			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	1.119.745,77		
Siirtovelat	1.828.558,14		
Muut lyhytaikaiset velat	591.600,00	3.539.903,91	
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		5.650.145,33	
Varaukset		5.358.168,00	
Oma pääoma			
Rahastot		6.582.175,52	

Muu oma pääoma		
Edellisten vuosien ylijäämä	199.479,19	
Tilikauden ylijäämä	51.937,73	251.416,92
		mk 21.381.809,68

Vastuut:		
Kiinnitetyt haltijavelkakirjat:		
Omien velkojen vakuutena	945.900,00	
Sisarjärjestöjen velkojen vakuutena	1.772.404,73	2.718.304,73
Takaukset		6.449.171,85
Eläkevastuu		10.313,00
		mk 9.177.789,58

Helsingissä helmikuun 20. päivänä 1986

**SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE —
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.**

Kalevi Sorsa	Erkki Liikanen
Pirkko Työläjärvi	Matti Ahde
Maunu Ihalainen	Maire Tommola

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1984 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuun suorittaneet puolueen vuoden 1985 hallinnon, talouden ja kirjanpidon tarkastuksen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Tarkastuksemme perusteella esitämme seuraavaa:

- Tilivuoden aikana on valvontatarkastusta suorittanut puolue toimikunnan valitsemana Tilintarkastusrenkas Oy ja tarkastustyön on tehnyt tilintarkastaja Lasse Lehti HTM, jonka tarkastuksistaan antamat tarkastuskertomukset ovat olleet käytettävissämme.
- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden tilinpäätökseen.
- Kirjanpito on hyvän kirjanpitotavan mukaisesti järjestetty ja kirjaukset perustuvat oikein käsiteltyyn ja hyväksyttävään tositaiteeseen.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tehty antaen oikeat ja riittävät tiedot puolueen taloudesta. Taseen vara- ja velkaerat on siihen oikein merkitty.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat kirjanpidon mukaiset ja tallella.
- Vakuutukset ovat voimassa ja turvaavissa arvoissa.

Tarkastuksessa saamamme käsityksen mukaan puolueen hallintoa ja taloutta on hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiantuntemuksella.

Edellä esitettyyn viitaten puollamme

- puolueen tilinpäätöksen vahvistamista
- vastuuvapauden myöntämistä tili- ja vastuuvollisille tilivuodelta 1985
- vuosituloksen käsittelyä taseessa esitetyllä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 4. päivänä 1986

Ilmari Lavonsalo

Lasse Lehti
HTM

Kalevi Koskivirta
HTM

SDP:N TALOUS 1986

Yleistä

SDP:n talouden kannalta vuosi 1986 oli eräänlainen välivuosi, jona pyrittiin varautumaan vuoden 1987 eduskuntavaaleihin, puoluekokoukseen ja presidentinvaaleihin 1988.

Kulut

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 13.087.057 markkaa, jossa laskua edellisestä vuodesta 245.178 markkaa eli 1,8 %. Piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin käytettiin 8.940.891 markkaa, jossa on kasvua 1.386.328 markkaa eli 18,3 %.

Kokonaiskulut ilman lehdistötukea olivat 21.307.365 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 13.395.000 markkaa, ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 513.000 markkaa eli 3,9 %.

Tuotot

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 6.717.890 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 347.616 markkaa eli 5,46 %. Puolueneuvoston päättämä puolueen jäsenmaksuosuus oli 1.455.306 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 616.529 markkaa, yhteensä 2.071.835 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 69.478 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 387.987 markkaa.

TST:n uutistoimistomaksuja perittiin 1.032.300 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 468.231 markkaa.

Toiminta-avustukset olivat 1.506.851 markkaa ja muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 1.059.033 markkaa.

Myyntitulot olivat 600.871 markkaa, korkotulot 978.294 markkaa, korkotulot vastaavasti 583.899 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 8.068.000 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 247.514 markkaa. Osuus kokonaistuotoista 33,38 %.

Yleisavustukset

Puoluetuki oli 15.778.740 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 606.765 markkaa eli 4 %. Lehdistötuki oli 13.395.000 markkaa, nousua 513.000 markkaa. Teleavustus TST:lle oli 535.000 markkaa, laskua 2.390 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 66,6 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 24.170.264 markkaa ja kokonaiskulut 21.307.365 markkaa. Poistot käyttöomaisuudesta olivat 600.000 markkaa, sen lisäksi poistettiin Työ-

väen Arkiston velkaa 300.000 markkaa ja SNK:n velkaa 50.000 markkaa. Poistot yhteensä 950.000 markkaa. Varausten lisäys oli 1.890.000 markkaa, joka sisältää vaalivarauksen 1.400.000 markkaa, puoluekokousvarauksen 307.184 markkaa sekä siirron eläkerahastoon 182.216 markkaa. Tilinpäätös on ylijäämäinen 22.899 markkaa.

Pääomakulut

Tel-lainat olivat yhteensä 5.115.891 markkaa ja muut rahoituslainat 554.300 markkaa. Näistä lainoista puoluetaloon kohdistuvia lainoja on noin 876.800 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 571.554 markkaa ja korkokuluihin 583.899 markkaa.

Lopuksi

Puolueneuvoston hyväksymä talousarvio vuodeksi 1986 oli 990.000 markkaa ylijäämäinen. Suurimmat ylitykset talousarviosta ovat kulujen puolella piirijärjestöjen avustukset 353.000 markkaa, vaalikulut 229.000 markkaa sekä kv-toiminnan kulut 87.000 markkaa. Suurimmat kulusäästöt ovat henkilöstökuluissa 548.000 markkaa, toimistokuluissa 174.000 markkaa ja järjestökuluissa 197.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat ovat toiminta-avustusten ylitys 327.000 markkaa, muiden tulojen ylitys 312.000 sekä korkotuottojen ylitys 178.000 markkaa.

Omatoiminen varainhankinta oli kokonaisuudessaan 885.000 markkaa budjetoitua parempi-

Tilikauden tulos oli 925.000 markkaa budjetoitua parempi.

TULOSLASKELMA 1. 1.—31. 12. 1986

Varsinainen toiminta

Tuotot

Palkat	96.056,00		
Sosiaalikulut	584.787,03		
Hallinto	94.697,56		
Tiedotus	212.700,00		
Koulutus	106.179,30		
Muut tuotot	80.724,60	—	1.175.144,49

Kulut

Palkat	5.171.950,47		
Sosiaalikulut	2.349.558,24		
Vuokrat	960,00		
Matkat	499.078,71		
Hallinto	1.505.180,74		
Tiedotus	1.175.485,68		
Koulutus	888.550,30		
Muut kulut	1.496.293,55	—	13.087.057,69
		—	11.911.913,20

Muu toiminta

Tuotot

Saadut korvaukset . . .	1.314.978,57	+	1.314.978,57
-------------------------	--------------	---	--------------

Kulut

Vaalit	351.049,75		
Järjestöjen avustukset	8.940.891,52		
Lehdistön tuki	13.395.000,00		22.686.941,27
			33.283.875,90

Varainhankinta

Tuotot

Jäsenmaksutulot	1.455.306,81		
Jäsenrekisteripalautukset	616.529,77		
TST:n uutistoimistomaksut	1.032.300,00		
Sosialistinen Aikakauslehti	255.531,50		
Toiminta-avustukset	1.506.851,35		
Myyntituotot	600.871,57		
Kiinteistötuotot	326.020,00		
Jäsenrekisterituotot	25.785,20		
Muut tuotot	1.059.033,78	+	6.878.229,98

Kulut			
Jäsenrekisterikulut . .	387.987,11		
Myynnin kulut	363.142,00		
Muut kulut	83.460,80	—	834.589,91
Korkotuotot		+	978.294,41
Korkokulut		—	583.899,53
Omatoiminen kulujäämä . .		—	26.845.840,95
Yleisavustukset			
Puoluetuki	15.778.740,00		
Lehdistötuki	13.395.000,00		
Teletuki	535.000,00	+	29.708.740,00
		+	2.862.899,05
Poistot		—	950.000,00
Tilikauden tulos		—	1.912.899,05
Varausten lisäys		—	1.890.000,00
Ylijäämä		mk	22.899,05
Varausten lisäys:			
Puoluekokousvaraus .	307.184,00		
Vaalivaraus	1.400.000,00		
Siirto eläkerahastoon	182.816,00	mk	1.890.00,00

TASE 31. 12. 1986

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	1.721.537,98	
Myyntisaamiset	1.659.181,64	
Laina- ja muut saamiset	9.413.763,32	
Siirtosaamiset	126.923,66	12.921.406,60

183.768,10

Maa-alueet	57.225,20	
Rakennukset	7.627.897,43	
Koneet ja kalusteet	862.774,50	
Osakkeet	676.685,65	9.224.582,78

mk 22.329.757,48

Vieras pääoma

Ostovelat	846.377,31	
Siirtovelat	1.708.529,45	
Muut lyhytaikaiset velat	591.600,00	3.146.506,76

Lainat rahoituslaitoksilta	5.078.591,23
--------------------------------------	--------------

7.065.352,00

Rahastot	6.764.991,52	6.764.991,52
----------------	--------------	--------------

Edellisten vuosien ylijäämä	251.416,92	
Tilikauden ylijäämä	22.899,05	274.315,97

mk 22.329.757,48

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

Finlands Socialdemokratiska parti r.p.

Erkki Liikanen

Matti Ahde

Maire Tommola

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1984 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuun suorittaneet puolueen vuoden 1986 hallinnon, talouden ja kirjanpidon tarkastuksen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Sosialidemokraattisten Naisten eriytetty kirjanpito tarkastettiin osana puolueen kirjanpitoa.

Tarkastuksemme perusteella esitämme seuraavaa:

- Tilivuoden aikana on valvontatarkastusta suorittanut puolue toimikunnan valitsemana Tilintarkastusrenkas Oy ja tarkastustyön on tehnyt tilintarkastaja Lasse Lehti HTM, jonka tarkastuksistaan antamat tarkastuskertomukset ovat olleet käytettävissämme.
- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden tilinpäätökseen.
- Kirjanpito on hyvän kirjanpitotavan mukaisesti järjestettyjä kirjaukset perustuvat oikein käsitelyyn ja hyväksyttävään tositeaineistoon.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tehty antaen oikeat ja riittävät tiedot puolueen taloudesta. Taseen vara- ja velkaerät on siihen oikein merkitty.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat kirjanpidon mukaiset ja tallella.
- Vakuutukset ovat voimassa ja turvaavissa arvoissa.

Tarkastuksessa saamamme käsityksen mukaan puolueen hallintoa ja taloutta on hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiantuntemuksella.

Edellä esitettyyn viitaten puollamme

- puolueen tilinpäätöksen vahvistamista
- vastuuvapauden myöntämistä tili- ja vastuuvollisille tilivuodelta 1986
- vuosituloksen käsittelyä taseessa esitetyllä tavalla.

Helsingissä helmikuun 27. päivänä 1987

Ilmari Lavonsalo

Kalevi Koskivirta
HTM

Anssi Kärkinen